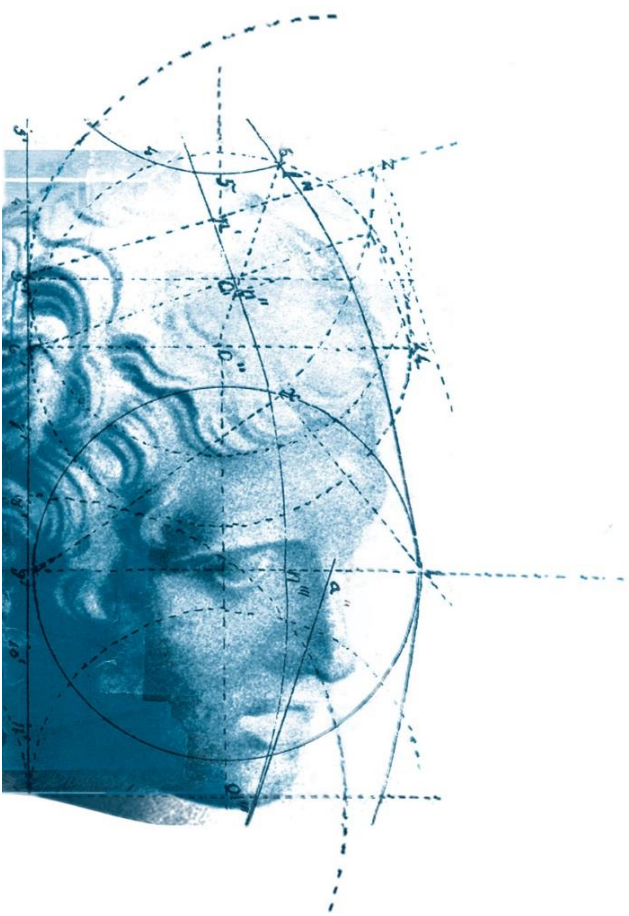

Absolventi středních škol a trh práce

Odvětví:
INFORMATICKÉ OBORY

Mgr. Gabriela Doležalová
a kolektiv autorů

Praha 2018

Obsah

1. Úvodní slovo.....	3
2. Nově přijatí žáci a absolventi škol.....	4
2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura	4
2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura	6
2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích	8
2.4 Přehled oborů vzdělání	9
2.5 Přehled středních škol.....	10
3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce.....	10
3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání	11
3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání	12
3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích	12
4. Přejít absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy	13
4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy	13
4.2 Předčasné odchody z vysokých škol	15
5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů	15
5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání	16
5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání	17
6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru	18
6.1 Informatické obory – MATURITNÍ OBORY.....	19
7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol	21
7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů	21
7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů.....	24
8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU	27
8.1 Zaměstnanost podle odvětví	27
8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin	28
9. Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání	30
10. Závěr	33

Absolventi středních škol a trh práce – odvětví INFORMATICKÉ OBORY

Mgr. Gabriela Doležalová a kolektiv autorů – oddělení analýz trhu práce a vzdělávání

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

© NÚV 2018

Korektura: Oddělení pro komunikaci s veřejností a publikační činnost

1. Úvodní slovo

Mezi odborným vzděláváním a trhem práce existuje úzká vazba. Jedním z hlavních cílů vzdělávání je poskytovat žákům kvalifikaci vhodnou pro uplatnění na trhu práce. Ve školách žáci získávají všeobecné i odborné vědomosti a dovednosti – kompetence, které jim mají umožnit dobré budoucí pracovní uplatnění.

Vzdělávání tím vlastně formuje budoucí nabídku kvalifikované pracovní síly. V ideálním případě by měla existovat rovnováha mezi nabídkou nových pracovních sil na jedné straně a poptávkou zaměstnavatelů na straně druhé. Aby byl tento proces co nejefektivnější, je důležité, aby měl resort školství i další zainteresované subjekty na všech svých rozhodovacích úrovních k dispozici (pro svá jednání a strategická i koncepční rozhodování) co nejvíce informací jak o potřebách a požadavcích zaměstnavatelů a trhu práce, tak i o připravenosti a úspěšnosti absolventů škol při přechodu do pracovního života. Tyto informace poskytují resortu školství potřebnou zpětnou vazbu, a mohou tedy posloužit k dalšímu rozvoji vzdělávání.

Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) se problematice odborného vzdělávání žáků a jejich následného uplatnění na trhu práce dlouhodobě věnuje. Každoročně zpracovává informace o vývoji oborové struktury žáků na středních i vyšších odborných školách, stejně jako údaje o nezaměstnanosti absolventů škol. V několikaletých intervalech se zjišťují také názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol pro praxi, stejně jako názory samotných absolventů na využití získaných dovedností. Mezi informacemi nechybějí ani názory pracovníků úřadů práce, materiály ke zjišťování potřeb trhu práce prostřednictvím analýz inzertní nabídky pracovních míst, porovnávání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním atd. Všechny tyto informace doposud zjištěné a zpracované v NÚV jsou dostupné na webových stránkách www.infoabsolvent.cz nebo na www.nuv.cz v části Vzdělávání a trh práce.

Zmíněné materiály a publikace jsou obvykle zaměřeny na jednu z uvedených tematických oblastí. Přitom řada jednání a rozhodování v odborném školství probíhá spíše v rámci stejného oborového zaměření, to znamená, že odpovídá rozsahu jednotlivých odvětví či sektorů. V tomto rámci jsou také organizovány a pracují oborové skupiny a sektorové rady, v nichž jsou zastoupeni odborníci a představitelé jak vzdělavatelů, tak zaměstnavatelů či jejich sdružení.

A právě potřeba mít pohromadě informace podle oborového zaměření stojí za vznikem tohoto materiálu. Ten totiž **obsahuje důležité a dostupné informace o počtech nově přijatých žáků a absolventů škol, o jejich připravenosti a úspěšnosti při přechodu na trh práce, popřípadě do dalšího vzdělávání, o tom, jestli absolventi skutečně v oboru pracují apod., pro zvolené odvětví, zde konkrétně pro odvětví INFORMATICKÉ OBORY**. Kromě této publikace vznikly stejné materiály i pro odvětví: strojírenství, potravinářství, stavebnictví, doprava a spoje, zemědělství, zdravotnictví, gastronomie, obchod, ekonomická odvětví, služby, právní a veřejnosprávní činnosti a pedagogika, učitelství a sociální péče.

Vzhledem k svému charakteru by tato publikace měla sloužit především představitelům MŠMT, MPSV a krajských úřadů, zástupcům zaměstnavatelů, členům oborových skupin a sektorových rad pro oblast informatiky ad. Ti všichni se totiž nějakou měrou podílejí na rozvoji a směřování odborného vzdělávání, a to na úrovni daného odvětví.

Tato publikace obsahuje jen základní výtah dostupných informací. Vzhledem k jejímu omezenému rozsahu do ní není možné zahrnout všechny relevantní a užitečné informace k jednotlivým tématům. Proto jsou v každé kapitole uvedeny zdrojové materiály a další užitečné odkazy, které je možné si volně vyhledat, a to především v Informačním Systému o uplatnění Absolventů škol na trhu práce (ISA) na www.infoabsolvent.cz.

2. Nově přijatí žáci a absolventi škol

Nejprve je třeba se podívat, kolik absolventů škol vlastně každoročně své vzdělávání úspěšně dokončí. Informace o absolventech škol i počtech žáků vychází z výkonových statistik školství, které MŠMT každoročně povinně zjišťuje od škol. Pro komplexnější pohled je v této kapitole vždy uveden nejen počet absolventů **skupiny oborů 18 Informatické obory**, ale i počet absolventů celkem.

2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura¹

V roce 2017 úspěšně ukončilo studium na střední škole (bez nástavbového studia, viz tab. 2.1) 72 tisíc absolventů, což je téměř stejný počet jako v předchozím roce. V předchozích letech docházelo k výraznému dlouhodobému poklesu počtu nově přijatých žáků do středních škol z důvodu demografického poklesu. Za posledních 5 let se snížil počet absolventů středních škol o čtvrtinu. V nejbližších letech lze spíše počítat se stagnací počtu absolventů škol vzhledem k vývoji počtů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání. Školní rok 2017/18 je významný skutečností, že konečně začal nárůst počtu žáků vstupujících do prvních ročníků středních škol, i když je tento nárůst zatím nepatrný (129 žáků; 0,1 %) a výraznější nárůst se projeví až po roce 2020.

Mezi absolventy středních škol (bez nástavbového studia) bylo v roce 2017 zhruba **28,8 % absolventů s výučním listem (kategorie E a H)**, **4,4 % absolventů s maturitou a s odborným výcvikem (kategorie L0)**, **37,6 % absolventů klasických maturitních oborů (kategorie M)** a **28,3 % absolventů gymnaziálních oborů (kategorie K)**.

Skupina oborů 18 Informatické obory

Absolventi oborů skupiny **18 Informatické obory** (v roce 2017 jich bylo necelých 2,5 tis.) tvoří v posledních 4 letech 3,4-3,5 % ze všech absolventů středních škol (bez nástavbového studia), tj. jejich podíl se udržuje na přibližně stejné hodnotě. První absolventi informatických oborů vzdělání vycházeli ze škol v roce 2012 (obory zaměřené na informační technologie byly převedeny z elektrotechnických oborů pod skupinu oborů 18 Informatické obory).

Tab. 2.1: Vývoj počtu absolventů skupiny oborů 18 Informatické obory

Absolventi kategorií oborů po ZŠ (denní forma)			
Rok	Sk. 18		Všechny skupiny
	Počet	Podíl	
2002	0	0,0%	141 239
2007	0	0,0%	134 114
2012	141	0,1%	96 813
2013	1 672	1,8%	91 884
2014	2 789	3,4%	82 183
2015	2 627	3,4%	76 852
2016	2 488	3,5%	72 028
2017	2 450	3,4%	72 072

Podíly zachycené v tab. 2.1 i v dalších tabulkách této kapitoly vyjadřují procentuální zastoupení počtu absolventů dané skupiny oborů na celkovém počtu absolventů všech kategorií středního vzdělání navazujících přímo na ZŠ, tedy včetně gymnázií. Oproti tomu v některých jiných informačních zdrojích NÚV (např. na www.nuv.cz v sekci Vzdělávání a trh práce v krajích ČR) je možné setkat se s podíly absolventů vztahenými k celkovému počtu absolventů po ZŠ bez gymnázií. Každý z těchto přístupů tak nabízí mírně odlišný pohled na danou problematiku.

Počet absolventů v informatických oborech se v prvních letech navyšoval (nejvíce jich bylo v roce 2014 a to 2,8 tis.), následně mírně jejich počet začal mírně klesat. Od roku 2014 klesl v celkovém

¹ V tabulkách uvádíme časové řady za roky 2012-2017, pro srovnání pak i údaje za roky 2002 a 2007.

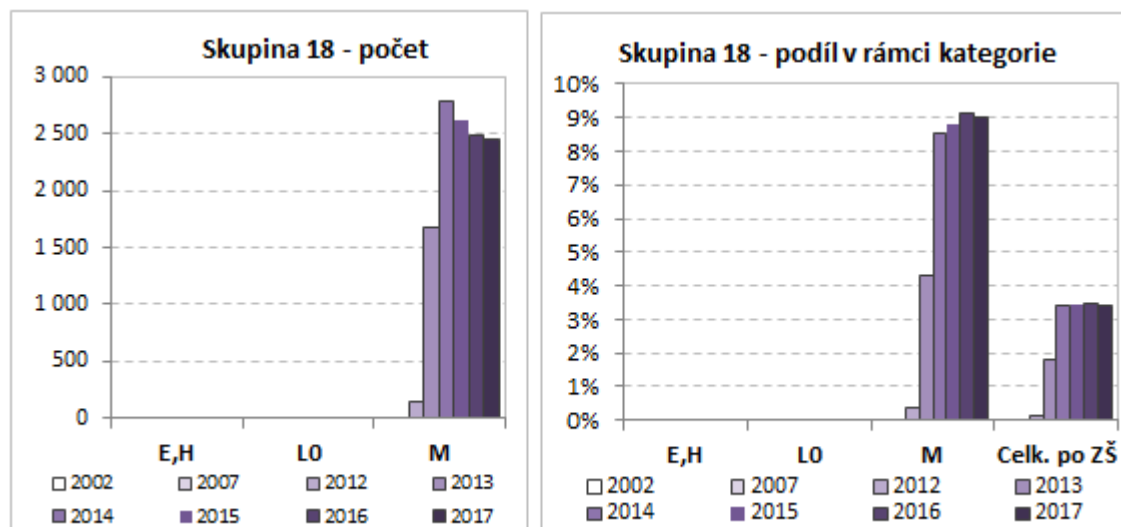
souhrnu počet absolventů ve skupině 18 Informatické obory o 12,2 %, jejich podíl ale zůstává stabilní (viz tab. 2.1, 2.2 a obr. 2.1).

Tab. 2.2: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání²

Absolventi - denní forma vzdělávání									
	Kat. E,H		Kat. LO		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 18	Vše	Sk. 18	Vše	Sk. 18	Vše		Sk. 18	Vše
2002	0	44 483	0	6 792	0	42 428	18 527	0	141 239
2007	0	35 802	0	6 933	0	46 511	24 193	0	134 114
2012	0	27 243	0	5 506	141	39 590	23 888	141	96 813
2013	0	24 592	0	5 070	1 672	38 969	22 686	1 672	91 884
2014	0	23 564	0	4 206	2 789	32 697	21 138	2 789	82 183
2015	0	22 260	0	3 707	2 627	29 783	20 533	2 627	76 852
2016	0	20 741	0	3 149	2 488	27 285	20 221	2 488	72 028
2017	0	20 739	0	3 205	2 450	27 121	20 403	2 450	72 072
změna 14-17 (%)	-	-12,0%	-	-23,8%	-12,2%	-17,1%	-3,5%	-12,2%	-12,3%

Skupina informatických oborů je ve vzdělávací struktuře absolventů zastoupena pouze v kategorii středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (9% podíl v kategorii M, viz obr. 2.2).

Obr. 2.1 a 2.2: Vývoj počtu a podílu absolventů škol v jednotlivých kategoriích (denní forma)

Pokud Vás zajímá oborová struktura absolventů podrobněji, doporučujeme podívat se na www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** je pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** umístěna stránka **Vývoj počtu absolventů SŠ a VOŠ**. V ní lze dohledat srovnání zastoupení absolventů v jednotlivých skupinách a kategoriích oborů.

² V tabulce je uvedena procentní hodnota změny počtu absolventů mezi roky 2012 a 2017, protože účelem bylo vyjádřit rozsah změn ve střednědobém období, tzn. v posledních 5 letech. Samozřejmě k velkým změnám docházelo už dříve, což dokazují hodnoty počtu absolventů v roce 2002, 2007.

2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura

Struktura absolventů úzce souvisí se strukturou nově přijatých žáků. Ta totiž předznamenává, jak se bude přibližně vyvíjet počet a struktura absolventů o několik let později. V současnosti dochází k velkému snížení počtu žáků, což se začalo projevovat výrazněji i v oborové struktuře žáků. Největší úbytek nastal v roce 2010/11, kdy do 1. ročníků středních škol bylo přijato 113 150 žáků oproti 127 793 žákům v roce 2009/10. Pokles nově přijatých žáků ovšem pokračoval dále, v roce 2017/18 tak do 1. ročníků středních škol (kromě nástaveb) bylo přijato 99 739 žáků.

V posledních 5 letech (2012–2017) tedy došlo k celkovému poklesu počtu žáků vstupujících do 1. ročníku oborů středních škol navazujících na základní školu o 2,9 %. Nejvíce za uvedené období klesl počet nově přijatých žáků do oborů s výučním listem (o 11,9 % z 33,2 tisíc na 29,3 tisíc nově přijatých žáků). Počet žáků vstupujících do odborných maturitních oborů vzdělání se mírně navýšil u kategorie M (o 2,3 %) a mírně snížil u kategorie L0 (o 4,8 %). Počet nově přijatých žáků do gymnaziálních oborů je v posledních 5 letech stabilní (22,4 tis. v roce 2017).

Tab. 2.3: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů středních škol po ZŠ podle kategorie vzdělání

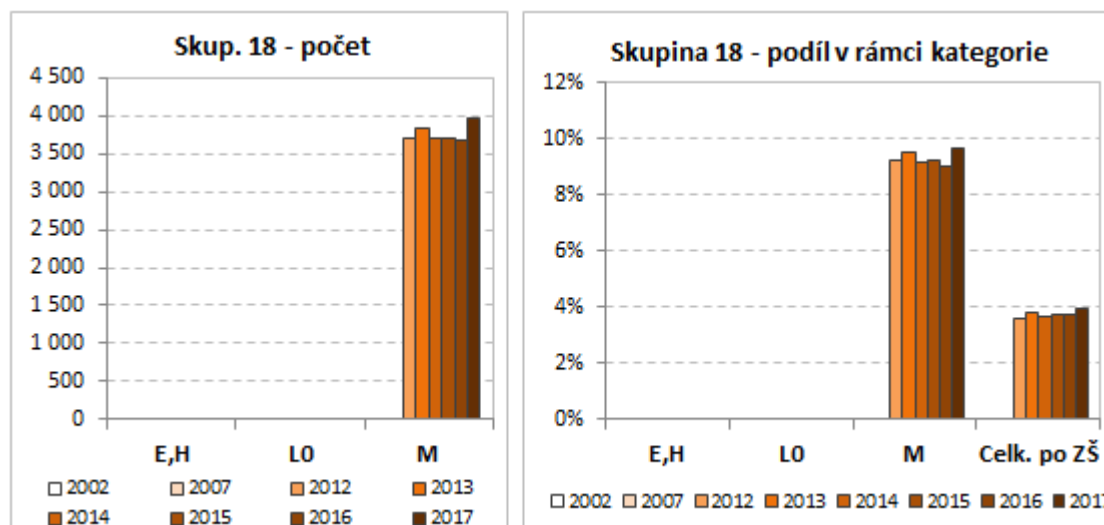
Nově přijatí - denní forma vzdělávání									
Rok	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 18	Vše	Sk. 18	Vše	Sk. 18	Vše	Vše	Sk. 18	Vše
2002	0	52 508	0	8 817	0	53 003	25 308	0	141 239
2007	0	42 093	0	10 110	0	55 158	25 845	0	134 114
2012	0	33 202	0	6 406	3 709	40 022	22 072	3 709	102 680
2013	0	31 566	0	6 486	3 831	40 060	22 175	3 831	101 258
2014	0	31 154	0	6 145	3 697	40 393	21 960	3 697	100 478
2015	0	30 118	0	6 248	3 710	40 182	22 524	3 710	99 994
2016	0	29 286	0	6 005	3 688	40 831	22 410	3 688	99 610
2017	0	29 257	0	6 099	3 961	40 926	22 375	3 961	99 739
změna 12-17 (%)	-	-11,9%	-	-4,8%	6,8%	2,3%	1,4%	6,8%	-2,9%

Skupina oborů 18 Informatické obory

A jak je to s nově přijatými žáky ve skupině oborů 18 Informatické obory? Počet nově přijatých žáků v tomto oboru vzdělání je víceméně stabilní, projevují se pouze menší výkyvy v počtech nově přijatých žáků. Nepatrný nárůst počtu přijatých lze zaznamenat mezi roky 2016 až 2017, a to o 273 (o 7,4 %). Podíl nově přijatých žáků do informatických oborů je v roce 2017 vyšší ve srovnání s rokem 2012 (v jiných skupinách oborů došlo k propadu počtu nově přijatých, podíl nově přijatých do informatických oborů s mírným nárůstem žáků navýšil i svůj podíl na celku). V roce 2012 dosahoval hodnoty 3,6 %, v roce 2017 již 4,0 %.

Vzdělávání v informatických oborech je nabízeno na úrovni středních škol pouze v kategorii M (úplné střední odborné vzdělání s maturitou). Celkový počet žáků vstupujících do maturitních oborů kategorie M v posledních 5 letech zůstává víceméně stabilní a vykazuje pouze malé změny, což platí i o vývoji počtu žáků informatických oborů a odráží se i na vývoji podílu žáků. Podíl žáků vstupujících do skupiny informatických oborů vzdělávání kategorie M v posledních pěti letech mírně kolísá, ale mezi roky 2016 a 2017 narostl z 9 na 9,7 %. Podrobnější údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků a jejich vývoji pak obsahují obr. 2.3 a 2.4.

Obr. 2.3 a 2.4: Vývoj počtu a podílu nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích (denní forma)

V případě vývoje počtu žáků za skupiny oborů 18 Informatické obory a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (pozn. skupina oborů 18 byla předtím součástí skupiny oborů 26) došlo mezi roky 2011 až 2017 k mírnému navýšení počtu žáků. V roce 2017 bylo přijato dohromady do elektrotechnických a informatických oborů kategorie M až 6,4 tis. žáků, což odpovídá dokonce podílů 15,7 % nově přijatých žáků v rámci kategorie M (viz tab. 2.4). Nový obor Informační technologie si získal velkou oblibu mezi žáky.

Tab. 2.4: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů středních škol po ZŠ v kategorii M - skupina oborů 18 Informatické obory a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika

Kat. M					
Rok	Sk. 18	Sk. 26	Sk. 18+26	Vše	Sk. 18+26(%)
2007	0	6 140	6 140	55 185	11,1%
2011	3 911	2 286	6 197	42 651	14,5%
2015	3 710	2 331	6 041	40 182	15,0%
2016	3 688	2 328	6 016	40 831	14,7%
2017	3 961	2 470	6 431	40 926	15,7%

Pro zájemce o další informace týkající se struktury nově přijatých žáků do škol doporučujeme podívat se na stránku www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** → **Oborová struktura žáků v SŠ a VOŠ**.

Vývoj počtu nově přijatých žáků najdete v publikaci:

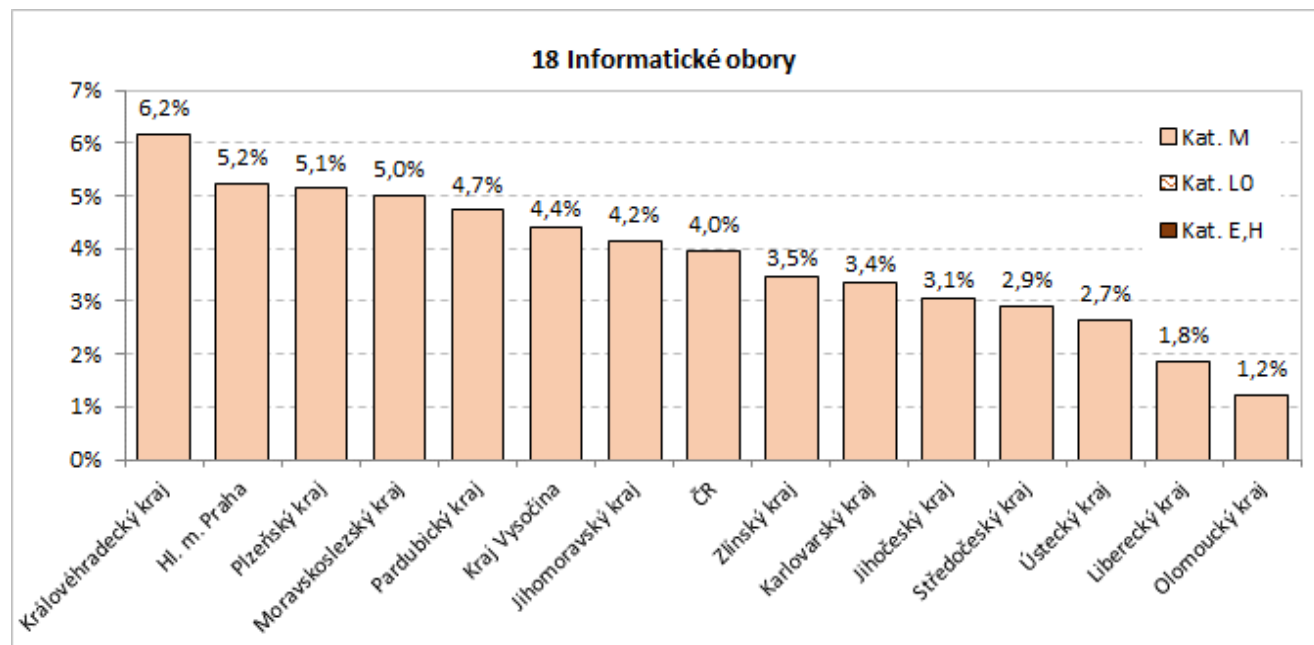
VOJTĚCH, J. – CHAMOUTOVÁ, D.: Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v EU – 2017/18. Praha: NÚV, 2018. 51 stran

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-149>.

2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích

Tabulka 2.5 obsahuje údaje o počtech nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích inženýrských oborů v roce 2017, a to v krajském členění. Vzhledem k různé velikosti krajů je však potřebné pro vzájemné srovnávání mezi kraji využít spíše podíl nově přijatých žáků těchto oborů na celkovém počtu nově přijatých žáků (obr. 2.5).

Obr. 2.5: Podíl nově přijatých žáků v dané kategorii a skupině oborů na celkovém počtu žáků nově přijatých do oborů navazujících na ZŠ v roce 2017 v krajích (denní forma)

Tab. 2.5: Počet nově přijatých žáků podle kategorie vzdělání v roce 2017 v krajích (denní forma)

Kraj	Kat. E,H		Kat. LO		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 18	Vše	Sk. 18	Vše	Sk. 18	Vše		Sk. 18	Vše
Hl. m. Praha	0	2 669	0	767	749	6 606	4 069	749	14 275
Středočeský kraj	0	3 106	0	406	270	3 488	2 112	270	9 271
Jihočeský kraj	0	1 944	0	390	190	2 540	1 298	190	6 210
Plzeňský kraj	0	1 576	0	337	268	2 248	1 036	268	5 210
Karlovarský kraj	0	1 021	0	133	93	1 071	501	93	2 757
Ústecký kraj	0	2 979	0	385	218	3 311	1 424	218	8 218
Liberecký kraj	0	1 332	0	182	72	1 654	706	72	3 897
Královéhradecký kraj	0	1 637	0	264	340	2 378	1 165	340	5 519
Pardubický kraj	0	1 620	0	377	248	2 205	1 015	248	5 246
Kraj Vysočina	0	1 414	0	356	211	1 856	1 098	211	4 774
Jihomoravský kraj	0	2 989	0	761	444	4 120	2 712	444	10 685
Olomoucký kraj	0	1 953	0	434	77	2 422	1 411	77	6 333
Zlínský kraj	0	1 449	0	543	198	2 284	1 416	198	5 719
Moravskoslezský kraj	0	3 568	0	764	583	4 743	2 412	583	11 625
ČR	0	29 257	0	6 099	3 961	40 926	22 375	3 961	99 739

V roce 2017 bylo v České republice přijato do 1. ročníků středních škol (bez nástavbového studia) 3 961 žáků do informatických oborů, což představuje 4,0 % všech nově přijatých žáků. Mezi jednotlivými kraji jsou výrazné rozdíly v podílu počtu přijatých žáků do 1. ročníků informatických oborů středních škol (obr. 2.5 a tab. 2.5). Nejvyšší podíl žáků přijatých do informatických oborů je v Královéhradeckém kraji (až 6,2 %). Vysoký podíl je dále dosažen v Hlavním městě Praze (5,2 %), v Plzeňském (5,1 %) a Moravskoslezském (5,0 %) kraji. Naopak v Olomouckém kraji je po ukončení ZŠ do informatických oborů přijato pouze 1,2 % žáků. Nízký podíl vykazuje i Liberecký kraj (1,8 %).

Každoroční krajský přehled vývoje počtu a podílu žáků a absolventů podle kategorie vzdělání je umístěn na webových stránkách www.nuv.cz → v části [Vzdělávání a trh práce](#) → pod odkazy [Souhrn informací o všech krajích](#) nebo [Informace o jednotlivých krajích](#).

2.4 Přehled oborů vzdělání

Jak už bylo v předchozím textu několikrát uvedeno, velké **změny** se v předchozích letech uskutečnily v **oblasti soustavy oborů vzdělání**. Kurikulární reforma je spojena spíše s obsahovými proměnami přípravy a realizace vzdělávání, ovšem součástí těchto změn byla i **redukce počtu oborů vzdělání**. Nově vzniklé obory vzdělání jsou totiž širěji koncipovány, aby umožnily absolventům širší uplatnitelnost, a dávají školám také možnost upravit si vzdělávací program o regionální prvek (promítnutí místních specifik trhu práce, požadavků zaměstnavatelů, provozních a technických podmínek školy apod.). Kurikulární reforma probíhala několik let, kdy byly postupně během čtyř let vydávány nové rámcové vzdělávací programy a školy měly dvouletou lhůtu pro implementaci nových oborů do výuky prostřednictvím vytvoření vlastních školních vzdělávacích programů. Od roku 2012 už jsou všichni žáci přijímáni jen do nových oborů vzdělání.

Přehled informatických oborů realizovaných ve školním roce 2016/17 na středních školách včetně počtu žáků v jednotlivých ročnících najdete v tabulce 2.6.

Tab. 2.6: Přehled oborů vzdělání s počtem žáků a absolventů v roce 2016/17 v denní formě vzdělání

Kategorie a obor vzdělání		1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	Absolventi	Nově přijatí
M0	1820M01 Informační technologie	4 069	3 474	3 257	3 135	2 450	3 961
M0	Celkem	4 069	3 474	3 257	3 135	2 450	3 961

Následující tabulka 2.7 obsahuje přehled počtu oborů, do kterých byli přijati žáci do 1. ročníků. Je zde zřejmý trend redukce oborů vzdělání ve středním odborném vzdělávání. V roce 2007 (ještě před kurikulární reformou) byli noví žáci přijati do 495 různých oborů vzdělání na středních školách, v roce 2012 už jen do 243. Skupinu oborů 18 Informatické obory lze řadit mezi skupiny s malým počtem oborů. Žáci jsou přijímáni pouze do jednoho oboru, a to kategorie M (úplné střední odborné vzdělání s maturitou).

Tab. 2.7: Vývoj počtu oborů vzdělání, do kterých byli v daném roce přijati žáci do 1. ročníku denního studia

Kategorie	18 Informatické obory		Celkem	
	2012	2017	2012	2017
M	1	1	71	74
Všechny	1	1	243	244

2.5 Přehled středních škol

S klesajícím počtem žáků bylo nutné optimalizovat také síť středních škol. Zatímco v roce 2002 přijalo žáky do 1. ročníků 1 571 středních škol, v roce 2017 byl celkový počet škol (s alespoň jedním přijatým žákem) 1 309, z toho 120 s informatickými obory. Podrobnější počty škol, které přijaly žáky do 1. ročníku oborů středních škol, a to v detailu, o jakou kategorii vzdělání se jednalo, jsou uvedeny v tabulkách 2.8 a 2.9 (ve druhé z nich v členění podle krajů).

Tab. 2.8: Počet škol, které v daných letech přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Rok	18 Informatické obory						Celkem					
	Všechny	E	H	L0	M	L5	Všechny	E	H	L0	M	L5
2002							1 571	195	546	228	767	344
2007							1 444	162	474	259	807	331
2017	120					120	1 309	153	444	238	711	237

Tab. 2.9: Počet škol, které v roce 2017 přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Kraj	18 Informatické obory						Celkem					
	Všechny	E	H	L0	M	L5	Všechny	E	H	L0	M	L5
Hl. m. Praha	14				14		185	12	33	23	88	24
Středočeský kraj	12				12		151	19	55	20	78	27
Jihočeský kraj	9				9		89	10	33	14	46	18
Plzeňský kraj	6				6		55	8	22	13	32	14
Karlovarský kraj	4				4		36	7	15	8	21	5
Ústecký kraj	8				8		95	22	37	23	55	17
Liberecký kraj	3				3		48	6	15	7	34	8
Královéhradecký kraj	11				11		84	7	29	13	49	16
Pardubický kraj	5				5		75	3	32	18	40	14
Kraj Vysočina	6				6		62	8	27	12	34	11
Jihomoravský kraj	13				13		127	12	41	24	69	26
Olomoucký kraj	4				4		97	15	31	18	47	17
Zlínský kraj	7				7		67	9	29	19	40	17
Moravskoslezský kraj	18				18		138	15	45	26	78	23
ČR	120				120		1 309	153	444	238	711	237

Více informací k dané problematice uvádí publikace VOJTĚCH, J., CHAMOUTOVÁ, D., CHOMOVÁ, P.: *Analýza realizované vzdělávací nabídky středních škol*. Praha: NÚV, 2017. 51 stran, dostupná na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-143>.

3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce

Nezaměstnanost absolventů škol patří k důležitým ukazatelům, které názorně vypovídají o uplatnitelnosti absolventů škol, ale také o zájmu a potřebách zaměstnavatelů. Tento ukazatel umožňuje srovnávat situaci absolventů jak v čase, tak i mezi jednotlivými druhy vzdělání. Míra nezaměstnanosti absolventů škol vyjadřuje, kolik procent absolventů zůstalo bez zaměstnání a přihlásilo se do evidence na úřadu práce. Uváděné hodnoty vycházejí z poměru počtu absolventů v ukončeném školním roce a počtu evidovaných nezaměstnaných z nich. Míra nezaměstnanosti absolventů se vztahuje k datu 30. dubna daného roku.

3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání

Míra nezaměstnanosti absolventů je velmi citlivá na ekonomický vývoj. V letech 2003–2008 se vlivem příznivé hospodářské situace nezaměstnanost absolventů snížila na minimální hodnoty. Mezi lety 2008 a 2010 se míra nezaměstnanosti absolventů začala vlivem ekonomické krize zvyšovat, aby v následujících dvou letech 2011–2012 zase postupně klesala. Nepříznivý vývoj ekonomiky, který vyústil v druhou hospodářskou recesi, kdy šest čtvrtletí po sobě ekonomika klesala, způsobil opětovné zvýšení **míry nezaměstnanosti absolventů škol v dubnu 2013 na nové maximum. V roce 2014 se však situace na trhu práce stabilizovala**, ekonomika začala růst a nezaměstnanost absolventů škol opět v porovnání s předchozím rokem klesla. **Pokles pokračoval i v dalším období, v roce 2018 dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů pouze nízkých hodnot.**

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla i v roce 2018 zaznamenána u absolventů s výučním listem (kategorie E, 8,7 %, kategorie H, 4,4 %) a u absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L5; 5,3 %), nicméně i ve srovnání s předchozím rokem došlo u těchto kategorií k výraznému poklesu. **Nejnižší hodnoty nezaměstnanosti** pak vykazují absolventi oborů s maturitou bez odborného výcviku (kategorie M; 3,7 %) a vyšších odborných škol (kategorie N; 1,8 %), i zde se snížily míry nezaměstnanosti absolventů ve srovnání s rokem 2017. Nezaměstnanost absolventů maturitních oborů s odborným výcvikem (kategorie L0) dosáhla v roce 2018 úrovně 4,6 %, což stejně jako v uplynulých třech letech převyšuje míru nezaměstnanosti maturantů ostatních čtyřletých oborů, ale i vyučených kategorie H. Míra nezaměstnanosti absolventů nástavbového studia po vyučení je už tradičně vyšší než u vyučených a v roce 2018 činila 5,3 %.

Informatické obory

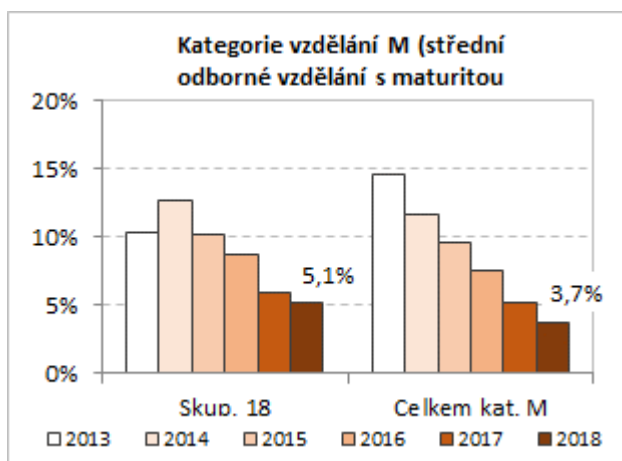
Absolventi informatických oborů vykazují dlouhodobě nezaměstnanost mírně vyšší, než je průměr absolventů příslušné kategorie vzdělání M (střední odborné vzdělání s maturitou). Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů informatických oborů kopíruje trendy a časový vývoj nezaměstnanosti absolventů škol obecně (kromě roku 2013).

U absolventů maturitních oborů kategorie M se nezaměstnanost pohybovala v roce 2015 na úrovni 9,6 %, do roku 2018 však došlo k výraznému snížení na 3,7 %, z toho u absolventů informatických oborů poklesl podíl míry nezaměstnanosti z 10,2 % v roce 2015 na 5,1 % v roce 2018 (viz tab. 3.1 a obr. 3.1).

Tab. 3.1: Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie v letech 2015–2018

Kat.	Rok	Skup. 18 Informatické obory			Celkem
		Počet absolventů	Počet nezam.	Míra nezaměstnanosti abs.	Míra nezaměstnanosti abs.
M	2015	2789	285	10,2%	9,6%
	2016	2632	228	8,7%	7,5%
	2017	2490	147	5,9%	5,2%
	2018	2450	126	5,1%	3,7%

Obr. 3.1: Míra nezaměstnanosti absolventů 4letých oborů s maturitou v letech 2013–2018

Pro další informace, souhrny i metodologii k tématu nezaměstnanosti absolventů škol doporučujeme podívat se na stránky www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Nezaměstnanost** pod nadpisem → **Nezaměstnanost absolventů škol**. Najdete zde informace o nezaměstnanosti absolventů škol podle jednotlivých kategorií i skupin oborů vzdělání, včetně jejich porovnání.

Výchozí publikace: Úlovec, M. – Vojtěch, J.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2018*. Praha: NÚV, 2018. 42 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-151>.

3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání

V tabulce 3.2 jsou uvedeny míry nezaměstnanosti absolventů škol v roce 2016 a 2018 podle jednotlivých oborů vzdělání. Vzhledem k tomu, že Informatické obory zahrnují pouze jeden obor kategorie M, a to Informační technologie, srovnání absolventů škol podle oboru vzdělání ve skupině vzdělání nelze provést.

Tab. 3.2: Míra nezaměstnanosti absolventů škol podle oborů v letech 2016 a 2018

Obor	Název oboru	2016			2018		
		ABS	NZ	MIRA NZ	ABS	NZ	MIRA NZ
1820M01	Informační technologie	2 632	228	8,7%	2 450	126	5,1%

Pozn.: ABS – počet absolventů v předchozím školním roce; NZ – počet evidovaných nezaměstnaných absolventů; MIRA NZ – míra nezaměstnanosti absolventů škol k 30. dubnu. Některé obory však vykazují malé množství absolventů, v takových případech nemůže být míra jejich nezaměstnanosti vypovídající.

Nezaměstnanost absolventů škol podle jednotlivých oborů si můžete vyhledat také na webové stránce <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-02>.

3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích

Národní ústav pro vzdělávání každoročně zpracovává reporty o nezaměstnanosti absolventů škol pro jednotlivé kraje. Pro každý kraj je zpracováván dlouhodobější vývoj nezaměstnanosti absolventů podle kategorií, včetně srovnání se situací v České republice. Nechybí zde ani aktuální míry nezaměstnanosti absolventů v kraji v členění podle skupin oborů vzdělání. Kromě toho je k dispozici také zpráva za celou Českou republiku, v níž jsou hodnoty nezaměstnanosti absolventů v krajích

navzájem porovnány. Tyto materiály jsou veřejně dostupné na webových stránkách www.nuv.cz → v části **TÉMATA** pod nadpisem [Vzdělávání a trh práce](#) a následně [Analýzy a data NÚV](#) → pod odkazem [Souhrn informací o všech krajích - struktura zaměstnanosti, nově přijatí žáci a absolventi, nezaměstnanost absolventů](#). Případně lze využít odkaz [Informace o jednotlivých krajích](#).

4. Přejchod absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy

Absolventi středních škol, kteří získají maturitní vzdělání, mohou dále pokračovat v terciárním studiu, a to na vyšších odborných či vysokých školách. Jaký podíl absolventů se však do dalšího studia hlásí a kolik je jich přijato? Tyto informace je možné získat z vysokoškolských matrik. V následující kapitole se údaje vztahují pouze k uchazečům, kteří se hlásí ke studiu na vyšší odborné a vysoké školy bezprostředně po ukončení střední školy.

4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy

S rostoucími kapacitami vysokých škol v minulých letech narůstaly i počty přihlášených a přijatých absolventů oborů středních škol (včetně nástavbového vzdělávání). Počet uchazečů o terciární vzdělávání narůstal, a to až do roku 2010/11, kdy dosáhl 161 tisíc. Od roku 2011/12 pak v důsledku poklesu demografické křivky a postupného snižování zájmu uchazečů z řad odložené poptávky postupně klesá jak počet přihlášených ke studiu do terciárního vzdělávání, tak počet přijatých.

Přestože došlo k absolutnímu poklesu **počtu absolventů hlásících se na vysoké a vyšší odborné školy**, podíl přihlášených ke studiu na vysoké školy z řad absolventů středních škol v letech 2014/15-2016/17 narůstal (ze 79,1 na 80,4 %) a v roce 2017/18 jsme zaznamenali pokles na 78,8 %. Na vyšších odborných školách je však situace jiná – podíl absolventů středních škol přihlášených ke studiu poklesl z 9,0 % v roce 2014/15 na 6,6 % v roce 2017/18.

Nejčastěji se ke studiu na vyšších odborných či vysokých školách hlásí maturanti z gymnázií (téměř všichni) a lyceí (91 %), pak absolventi z klasických maturitních oborů kategorie M (75 %), následují absolventi oborů s maturitou a odborným výcvikem (kategorie L0; 37 %) a nástavbových oborů (33 %). Při přijímacím řízení jsou absolventi středoškolského studia úspěšní v různé míře, jejich úspěšnost se podle typů a druhů oborů středních škol pohybuje od 93 % v případě gymnázií až do 66 % v případě absolventů nástavbového studia. Obecně platí, že absolventi středoškolských oborů všeobecného charakteru a méně odborně zaměřených oborů jsou při přijímacím řízení úspěšnější, a to zejména při přijímacím řízení ke studiu na vysokých školách.

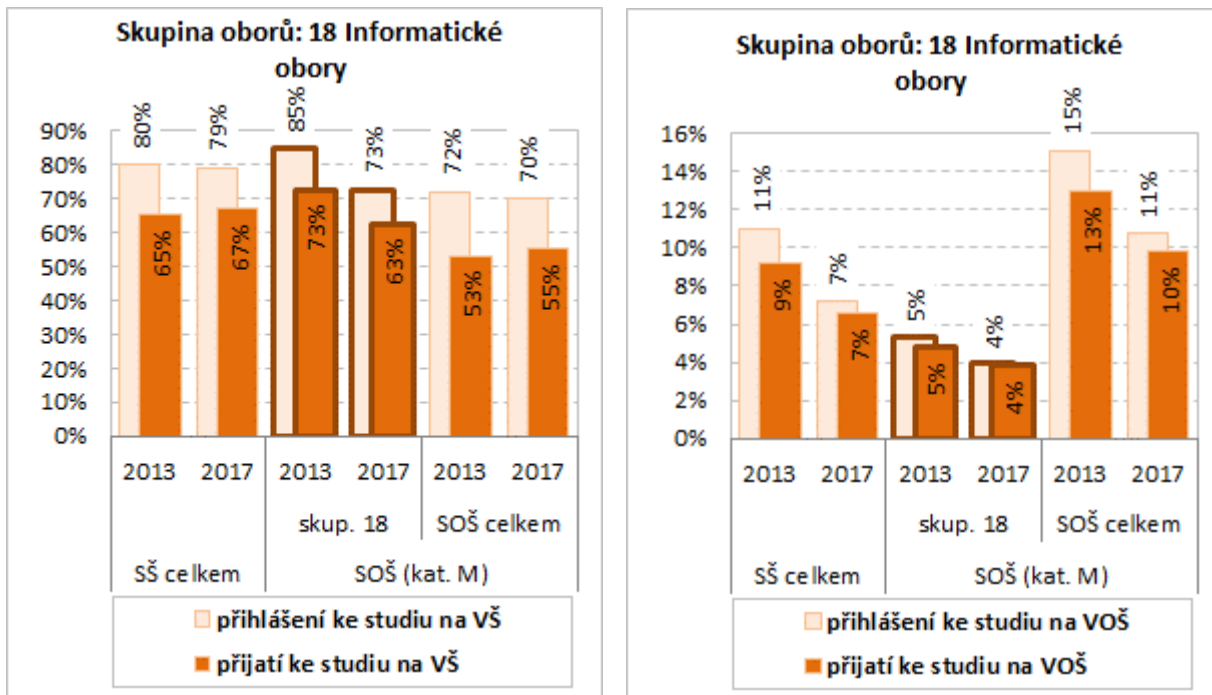
V přijímacím řízení ke studiu na vysokých školách souvisí úspěšnost absolventů s poskytovanou úrovní připravenosti pro terciární studium. Proto jsou neúspěšnější absolventi gymnázií a lyceí. Následuje odstupňovaně úspěšnost absolventů maturitních oborů kategorie M a oborů s odborným výcvikem (kategorie L0), v případě absolventů oborů nástavbového studia je úspěšnost nižší.

Při přijímacím řízení ke studiu na vyšší odborné školy je úspěšnost absolventů všech kategorií vzdělávání na středních školách vyšší než na školy vysoké. To je dáno zejména skutečností, že vyšší odborné školy nekladou na uchazeče o studium tak vysoké nároky a vzhledem ke školnému je volba absolventů uvážlivější.

V přihlašování do terciárního studia však existují rozdíly mezi kategoriemi vzdělání. V **kategorii M** patří **Informatické obory** k oborovým skupinám s výraznějším podílem absolventů hlásících se na VŠ a VOŠ. V roce 2017 se ke studiu na terciární úrovni hlásilo 75 % maturantů této oborové skupiny,

z toho 4 % ke studiu na vyšších odborných školách a 73 % maturantů ke studiu na vysokých školách³. Vzhledem k poměrně vysokému podílu maturantů hlásících se ke studiu a s ohledem na jejich vysokou úspěšnost při přijímacím řízení je přijato ke studiu na vysoké či vyšší odborné školy celkem 65 % všech maturantů informatických oborů středních odborných škol. Na vyšší odborné školy je přijato 4 % maturantů a ke studiu na vysoké školy 63 %. Při přijímacím řízení na vyšší odborné školy jsou maturanti informatických oborů poměrně úspěšní. Tato skutečnost je dána i tím, že tito absolventi se velmi často hlásí ke studiu technických oborů, kde se velice často nekonají přijímací zkoušky a úspěšnost uchazečů při přijímacím řízení je tedy vyšší.

Obr. 4.1: Podíl přihlášených a přijatých absolventů SŠ hlásících se na vysoké školy a na vyšší odborné školy

Vzhledem k více odborně zaměřenému studiu na středních školách si absolventi informatických oborů většinou vybírají obory obdobné těm, které absolvovali na střední škole. Ze všech přijatých absolventů informatických oborů kategorie M je jich polovina přijata do vysokoškolských programů skupiny Informatické obory. Zbytek přijatých absolventů je roztroušen do dalších skupin oborů vzdělání – nejvíce do skupin Ekonomie a Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (viz tab. 4.1). V případě vyššího odborného vzdělávání jsou ve větší míře přijati do oborů elektrotechnických, dále do oborů skupin Ekonomika a administrativa a Právo, právní a veřejnosprávní činnosti (pozn. informatické obory nejsou v nabídce v kategorii vyššího odborného vzdělávání, tj. absolventi oboru Informační technologie v případě zájmu o studium vyššího odborného vzdělávání musí volit obory z jiných skupin vzdělávání).

³ Někteří absolventi se hlásili na vyšší odborné školy i na vysoké školy. Proto součet absolventů hlásících se do terciárního studia neodpovídá pouhému součtu absolventů hlásících se zvlášť na VOŠ a absolventů hlásících se na VŠ.

Tab. 4.1: Nejčastější obory, do kterých jsou maturanti infromatických oborů přijati

Do jakých oborů vzdělání jsou absolventi nejčastěji přijati?		18 Informatické obory	
		kat. M	
		2013	2017
Přechod na VŠ	26 Elektrotechnika, tel. a výp. tech.	29,7% (1.)	12,8% (3.)
	18 Informatické obory	27,9% (2.)	50,8% (1.)
	62 Ekonomie	23,6% (3.)	23,9% (2.)
Přechod na VOŠ	26 Elektrotechnika, tel. a výp. tech.	42,0% (1.)	47,4% (1.)
	63 Ekonomika a administrativa	17,3% (2.)	16,8% (2.)
	68 Právo, právní, veřejnosprávní činnost	9,9% (3.)	5,3% (3.)

4.2 Předčasné odchody z vysokých škol

Absolventi středních škol se liší nejen v rozhodování, na kterou vysokou školu nastoupí, ale i tím, jak úspěšní jsou při studiu na vysoké škole. Úspěšnost při studiu na vysoké škole se vyjadřuje mírou **odchodů z vysokoškolského studia**.

Před úspěšným ukončením studia odchází v prvních dvou letech po maturitní zkoušce z vysokých škol celkem 14 % absolventů středních škol (jedná se o údaje o absolventech z roku 2012). Nejméně často odcházejí absolventi všeobecného vzdělávacího proudu středoškolského vzdělávání, tedy absolventi oborů gymnázium (6 % těch, kteří ke studiu nastoupili) a lyceum (13 %). Poměrně úspěšní při vysokoškolském studiu jsou i absolventi maturitních oborů kategorie M. Předčasně jich odchází ze studia asi 22 %. Častěji odcházejí absolventi maturitních oborů kategorie L0 (s odborným výcvikem) a absolventi oborů nástavbového studia (40 %, resp. 43 % těch, kteří k vysokoškolskému studiu nastoupí). Údaje o úspěšnosti absolventů infromatických oborů středního odborného vzdělávání v terciárním vzdělávání nejsou k dispozici.

Další informace, souhrny i metodologie k tématu přechodu absolventů škol do terciárního vzdělávání a jejich neúspěšnosti ve studiích na vysokých školách jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitole **Přechod absolventů SŠ do terciéru**. Najdete zde porovnání úspěšnosti absolventů při přechodu na vyšší odborné a vysoké školy mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to i podle kategorie vzdělání.

Informace v této kapitole vycházejí z publikací:

VOJTĚCH, J., KLEŇHA, D.: *Přechod absolventů středních škol do terciárního vzdělávání – 2017/18*. Praha: NÚV, 2018. 58 stran,

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-152>.

PIKÁLKOVÁ, S., VOJTĚCH, J., KLEŇHA, D.: *Úspěšnost absolventů středních škol ve vysokoškolském studiu, předčasné odchody ze vzdělávání – 2014*. Praha: NÚV, 2014. 58 stran,

dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-95>.

5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů

V této kapitole se podíváme na strukturu zaměstnanosti absolventů podle profesního členění. **Pojem absolvent zde přitom bude představovat mladého člověka ve věku 20 až 24 let**. Analyzované údaje vycházejí z výběrového šetření pracovních sil prováděného Českým statistickým úřadem. Na základě odborného porovnání dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání lze z těchto dat získat také strukturu zaměstnanosti absolventů podle toho, jak moc se jejich vzdělání blíží

vykonávanému zaměstnání – jedná se o určení tzv. shody mezi vzděláním a vykonávaným zaměstnáním.

5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání

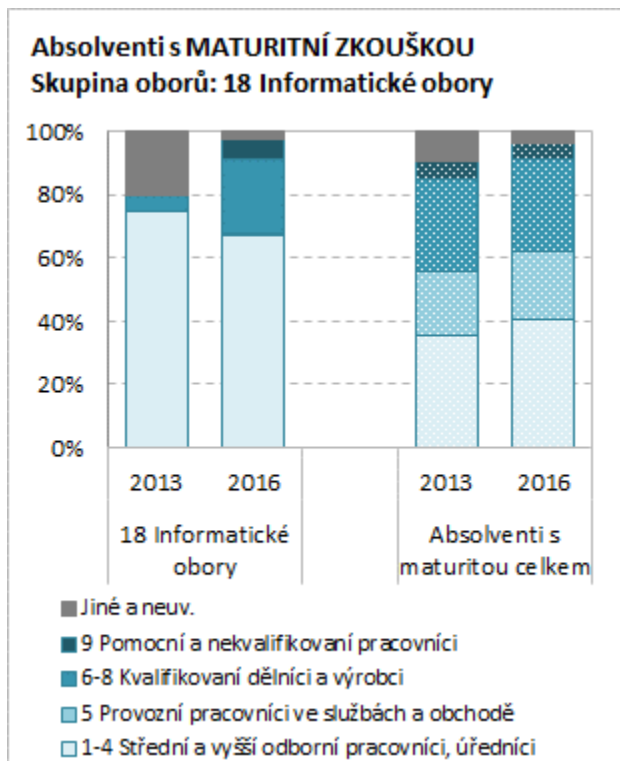
V roce 2016 bylo zaměstnáno ve věku 20–24 let celkem 197 tisíc absolventů středního odborného vzdělání, z nich téměř 3,5 tisíce tvořili absolventi inženýrských oborů. To znamená, že mezi zaměstnanými absolventy ve věku 20–24 let tvořili **1,8 %** ti, kteří absolvovali **inženýrský obor středoškolského vzdělání**. Počet zaměstnaných absolventů (ve věku 20–24 let) inženýrských oborů se od roku 2013 mírně zvýšil, a to o 374. Je dobré zdůraznit, že absolventi těchto oborů vzdělání obvykle nemají problémy s uplatněním na trhu práce.

Zaměstnaných **absolventů s ukončeným středním vzděláním s maturitní zkouškou** (věk 20–24 let) bylo v roce 2016 celkem **98 tisíc** a jejich počet od roku 2013 výrazně poklesl. Absolventi **inženýrských oborů v roce 2016 tvořili 3,5 %** všech pracujících absolventů s maturitou a jejich počet se od roku 2013 zvýšil o 12,1 % (viz tab. 5.1).

Tab. 5.1: Počet pracujících absolventů s vyučením a maturitou ve věku 20–24 let

Absolventi 20-24 let	Vyučení		Maturanti		Vyučení + maturanti	
	Skup. 18	Celkem	Skup. 18	Celkem	Skup. 18	Celkem
2013	0	101 047	3 084	139 557	3 084	240 604
2016	0	98 904	3 459	98 151	3 459	197 055
rozdíl	0	-2 143	374	-41 406	374	-43 549
změna (%)	0,0%	-2,1%	12,1%	-29,7%	12,1%	-18,1%

Obr. 5.1: Struktura pracujících absolventů s maturitou ve věku 20–24 let z hlediska profesního členění

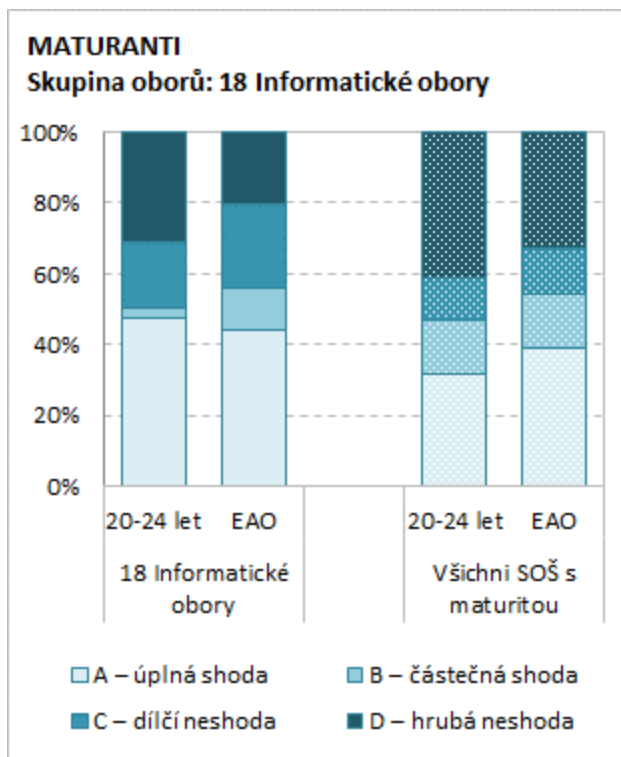
Absolventi inženýrských oborů se středním vzděláním s maturitní zkouškou v roce 2016 pracovali v 67 % v profesích souhrnně označovaných jako Střední a vyšší odborní pracovníci, úředníci, což správně odpovídá jejich úrovni i charakteru vzdělání. V roce 2013 byl podíl absolventů inženýrských oborů zaměstnaných na pozicích jako Střední a vyšší odborní pracovníci, úředníci, vyšší (téměř 75 %).

V roce 2016 bylo dalších 24 % absolventů inženýrských oborů zaměstnaných jako Kvalifikovaní dělníci a výrobci (např. jako montážní pracovníci elektronických zařízení), necelých 6 % jako Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci a 1 % jako Provozní pracovníci ve službách a obchodě. U 3 % absolventů nemáme informaci o jejich profesním zařazení.

5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání

Na základě dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání došlo k rozdělení zaměstnaných do čtyř skupin – úplná shoda, částečná shoda, dílčí neshoda a hrubá neshoda. Pro posouzení toho, jaký podíl zaměstnaných absolventů pracuje zcela mimo svůj obor, je vypovídající právě hodnota hrubé neshody.

Obr. 5.2: Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání – struktura absolventů (2016)

Na **maturitní úrovni** se shoda mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním posuzuje obtížněji, protože klasické maturitní vzdělávání nesměřuje tak jednoznačně k uplatnění v konkrétních skupinách profesí, a tudíž jsou hranice pro určování shody volnější. Proto mezi maturanty na trhu práce najdeme více zastoupeny také ty, kteří pracují v částečně shodě či dílčí neshodě s vystudovaným oborem vzdělání, než je tomu u vyučených.

V **úplné nebo částečné shodě** se svým vzděláním pracuje 54 % maturantů bez rozlišení věku, ovšem u absolventů ve věku 20–24 let je to 47 %. Ze všech ekonomicky aktivních osob s maturitním vzděláním je 33 % těch, co spadají do kategorie **hrubá neshoda**, v případě absolventů ve věku 20–24 let je podíl těch, kteří pracují zcela mimo svůj obor, dokonce 42 %.

Pozn.: EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo; bližší označení kategorií A – úplná shoda, B – částečná shoda, C – dílčí neshoda, D – hrubá neshoda lze najít v níže uvedených odkazech.

V případě ekonomicky aktivních osob se vzděláním v oboru středního odborného vzdělávání s maturitou Informační technologie je podíl pracujících na pozicích v úplné a částečné shodě s jejich vzděláním, vyšší u absolventů (20-24 let) než u celku. Současně platí, že hodnoty úplné shody jsou u absolventů informatického oboru vyšší, než je průměr za maturanty celkem, tj. absolventi informatického oboru se uplatňují na trhu práce ve vyšší míře ve svém vystudovaném oboru. Až 47,5 % 20–24letých absolventů informatických oborů a 44,1 % celkem (všech vzdělaných v tomto oboru bez rozlišení věku) pracuje na pozicích, které jsou v úplné shodě s jejich vzděláním. Rozdíly mezi těma dvěma kategoriemi jsou v částečné shodě a dílčí neshodě, které se u mladých absolventů vyskytují v menší míře (viz obr. 5.2).

Tab. 5.2: Podíl absolventů, jejichž zaměstnání je zcela odlišné od získaného vzdělání

% hrubá neshoda	Maturanti (20-24 let)	
	Skup. 18	Všichni maturanti
2013	-	41,3%
2016	31,2%	41,5%

Další informace, souhrny i metodologii k tématu shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole **Shoda vzdělání a zaměstnání**. Najdete zde porovnání shody mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to pro kategorie zaměstnaných absolventů **ve věku 20–29 let** – zvláště pro **vyučené** a pro **maturanty**. Informace v této kapitole vycházejí z publikací:

DOLEŽALOVÁ, G.: *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2013*. Praha: NÚV, 2014. 40 stran, <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-99> a

DOLEŽALOVÁ, G.: *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2016*. Praha: NÚV, 2017. 40 stran, <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-144>.

6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru

Předchozí kapitola se věnovala posouzení shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním, které vycházelo z odborného porovnání údajů o vzdělání a o vykonávané profesi mezi zaměstnanými osobami. Teď se na podobnou problematiku podíváme pohledu absolventů. Představíme si totiž některé výsledky dotazníkového šetření mezi žáky posledních ročníků středních odborných škol. Dotazování se zaměřilo na otázky, jak si žáci vybírali svůj obor a jak byli s volbou oboru spokojeni. Dále zjišťovalo celkové hodnocení získaného vzdělání i kompetencí, silné a slabé stránky přípravy a rovněž i další studijní a pracovní záměry budoucích absolventů a zejména to, zda se chtějí uplatnit ve svém oboru. Vzhledem k tomu, že poměrně vysoký podíl absolventů odchází pracovat mimo svůj obor, byla zjišťována i aktuální situace v informatických oborech a specifické důvody, které vedou k odchodu absolventů z tohoto oboru.

Prezentované výsledky vycházejí z dotazníkového šetření žáků posledních ročníků středních odborných škol, které bylo realizováno v průběhu roku 2015 v Národním ústavu pro vzdělávání. Zjištění ukazuje situaci mladých lidí v závěru studia na střední škole, tedy v období těsně před vstupem na trh práce nebo do terciárního vzdělávání.⁴

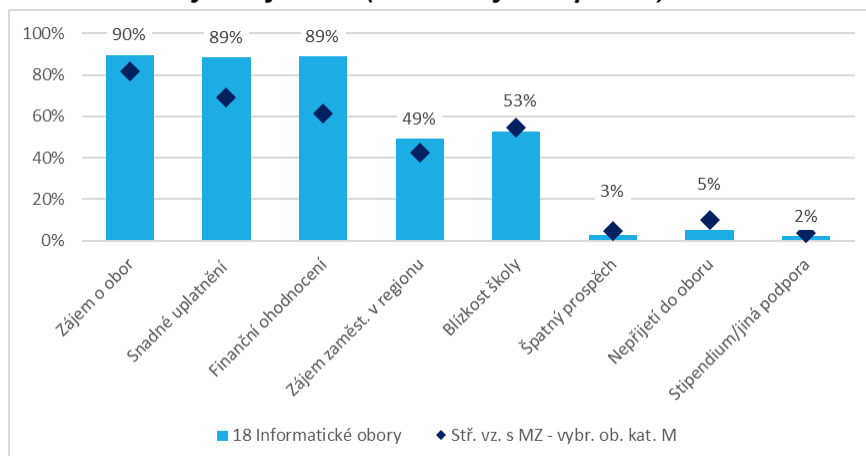
⁴ Výběr vzorku byl proveden jako stratifikovaný, a to z hlediska kategorie vzdělání i skupin oborů, a do průzkumu se zapojily celkově téměř 3 tisíce žáků posledních ročníků učebních i maturitních oborů, z toho 196 žáků informatických oborů.

6.1 Informatické obory – MATURITNÍ OBORY

Motivace k volbě oboru

Dominantními důvody pro volbu informatických oborů jsou zájem o obor (90 % oproti 82 % v průměru), snadné uplatnění na trhu práce (89 % oproti 69 % v průměru) a předpokládané dobré finanční ohodnocení (89 % oproti 61 % v průměru). Relativně často brali žáci v úvahu i blízkost školy (53 % oproti 55 %). Naopak nepřijetí do jiného oboru nebo špatný prospěch se jako důvod volby tohoto zaměření objevuje zřídka.

Obr. 3.5: Důvody volby oboru (v % kladných odpovědí)

Původní zájem o obor

Původní zájem žáků o tento obor byl vysoký. Přibližně 45 % jej rozhodně chtělo studovat a dalších 49 % spíše chtělo. Jen asi 5 % obor původně spíše studovat nechtělo a jen zcela okrajově žáci uvedli, že obor původně studovat nechtěli.

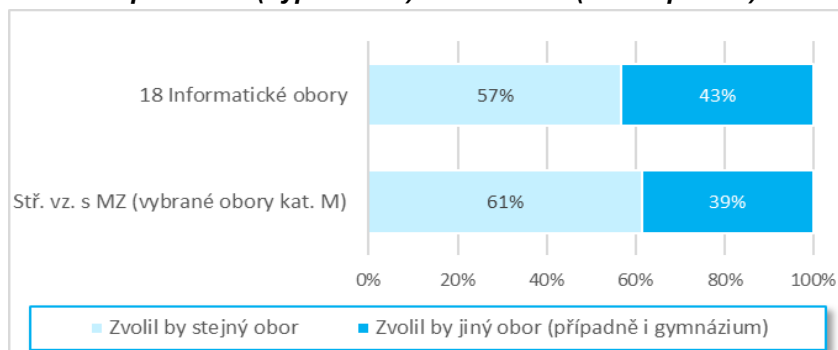
Kdo ovlivnil žáky při výběru oboru?

Pro studium informatických oborů se žáci rozhodovali převážně sami (93 %), dále na jejich rozhodnutí měli vliv i rodiče (48 %) a kamarádi (28 %) a rovněž lidé z praxe (21 %).

Míra identifikace s oborem

Ze žáků maturitních informatických oborů by si tento obor zvolilo znovu 57 % a 43 % by dalo přednost jinému oboru. To zhruba odpovídá průměru z námi sledovaných skupin oborů.

Obr. 3.6: Opakovaná (hypotetická) volba oboru (v % odpovědí)

Důvody volby jiného oboru

Nejfrekventovanějším důvodem, proč by si žáci informatických oborů raději zvolili jiný obor, je ztráta zájmu o tento obor (28 % oproti 22 %) a zájem o obor s více praktickou výukou (27 % oproti 23 %). Nadprůměrně často žáci uvádějí na jedné straně příliš vysokou náročnost oboru (18 % oproti 11 %), na druhé straně pak někteří naopak nespokojenost s nízkou úrovní přípravy (21 % oproti 14 %). Situace na trhu práce, tedy perspektivnost oboru, platové ohodnocení a obtížnost hledání zaměstnání nejsou ve srovnání s jinými obory častým důvodem nespokojenosti absolventů.

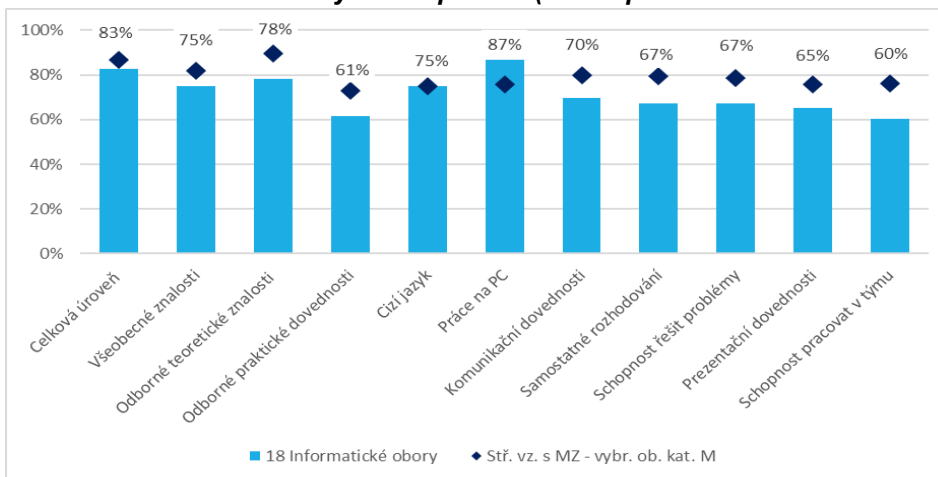
Hodnocení studia a úrovně

Ve skupině Informatických oborů je spokojenost s celkovou úrovní vzdělání mírně pod průměrem (83 % oproti 87 %). V souladu s oborovým zaměřením zde jsou velmi dobře hodnoceny počítačové dovednosti (87 % oproti 76 %). Procento žáků spokojených se

Získaných kompetencí

svoji připraveností v cizím jazyce odpovídá zhruba průměru (75 %). Spokojenost se všeobecnými znalostmi je ovšem lehce pod průměrem (75 % kladných odpovědí oproti 82 %). Rovněž podíl žáků, kteří jsou spokojeni se získanou úrovní odborných teoretických znalostí (78 % oproti 90 %) a praktickými dovednostmi (61 % oproti 73 %) je poměrně nízký. Ke slabším místům výuky patří podle názoru žáků i připravenost v oblasti klíčových kompetencí (samostatné rozhodování, schopnost řešit problémy).

Obr. 3.7: Hodnocení získaných kompetencí (v % odpovědí rozhodně dobře + spíše dobře)

Pracovní a studijní záměry

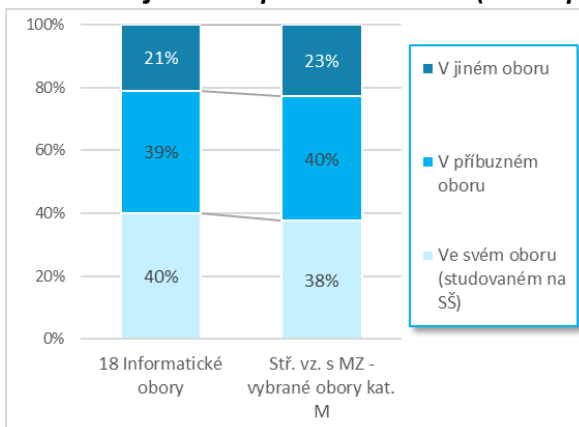
Z celkového počtu oslovených žáků informatických oborů plánuje uplatnění v pracovním poměru v závěru studia na střední škole 24 % z nich, vyšší je ovšem podíl těch, kteří zvažují dlouhodobou práci v zahraničí (17 %). Vysoké procento chce dále pokračovat v denní formě v terciárním vzdělávání (72 % oproti 65 % v průměru).

Na vysoké škole, případně VOŠ chtějí žáci nejčastěji pokračovat ve studiu svého oboru (35 %) a 24 % chce studovat příbuzný obor. Naopak 17 % chce odejít studovat jiný obor a 24 % v rámci sledovaného vzorku uvedlo, že o nyní studiu neuvažují. Z žáků, kteří plánují studium, se 11 % cítí být připraveno velmi dobře a 65 % spíše dobře, naopak kolem 21 % uvádí, že jsou připraveni spíše špatně a 3 % velmi špatně.

Zájem žáků o práci v oboru odpovídá zhruba průměru. Asi 40 % chce pracovat přímo v oboru a 39 % v příbuzném oboru, naopak 21 % plánuje najít si práci mimo obor.

Zájem pracovat v oboru

Obr. 3.8: Zájem žáků pracovat v oboru (v % odpovědí)

Důvody zájmu pracovat mimo obor

Žáci chtějí pracovat v jiném oboru nejčastěji z důvodu ztráty zájmu o obor (16 %, odpovídá průměru). Asi 9 % jich uvádí jako důvod lepší nabídku práce v jiném oboru. Ostatní důvody, jako nedostatek pracovních míst, nízké platy nebo pracovní podmínky jsou ve srovnání s ostatními sledovanými obory málo časté.

Možnosti uplatnění v oboru

Možnosti uplatnění v oboru jsou podle žáků poměrně dobré; 24 % je hodnotí velmi dobře, 54 % spíše dobře, 18 % spíše špatně a jen asi 5 % velmi špatně.

Další informace, souhrny i metodologii k tématu můžete najít v následujících publikacích:

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa – šetření 2015. Srovnání vybraných skupin učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2016. 55 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-133>,

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa – šetření 2015. Profily vybraných skupin učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2016. 55 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-134>,

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce. I. etapa. Srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2015. 53 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-128>.

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce - Vzdělávací a profesní dráha absolventů SOŠ (Analýza rozhovorů)*. Praha: NÚV, 2017. 67 stran, dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-148>.

Stručné výtahy a souhrny k tématu přechodu absolventů na trh práce z pohledu samotných absolventů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci Absolventi a trh práce → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole [Využívají absolventi škol své vzdělání?](#), nebo v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitolách [Volba a vztah k oboru](#) a [Hodnocení vzdělání](#) (informace o spokojenosti absolventů s výběrem oboru a se získanými kompetencemi).

7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol

V této kapitole budou představeny dílčí výsledky z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, v němž se zjišťovaly jejich personální potřeby, jejich názory na připravenost absolventů škol pro pracovní uplatnění či postoje k přijímání a nepřijímání absolventů škol. Uvedené výsledky se vztahují jen k těm zaměstnavatelům, jejichž působení souvisí převážně s oblastí informačních technologií.

7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů

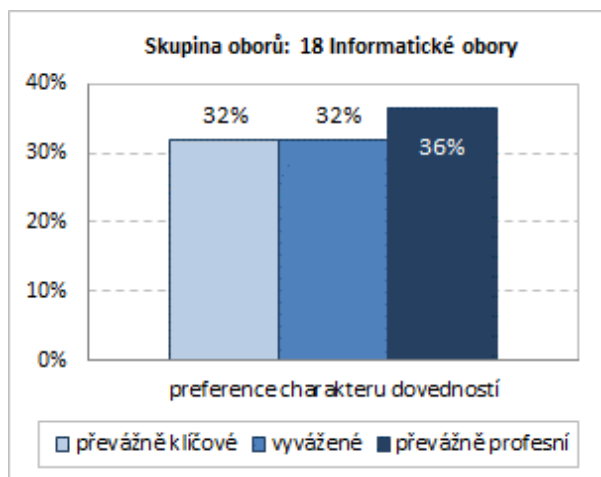
► Klíčové dovednosti, nebo odbornost?

Pro plynulý přechod absolventů ze škol na trh práce je důležité, aby absolventi byli připraveni na zásadní požadavky a potřeby budoucích zaměstnavatelů, a jejich znalosti, schopnosti a dovednosti (tzv. kompetence) také co nejvíce odpovídaly očekávání potenciálních zaměstnavatelů. Kompetence lze přitom rozdělit na profesní a klíčové.

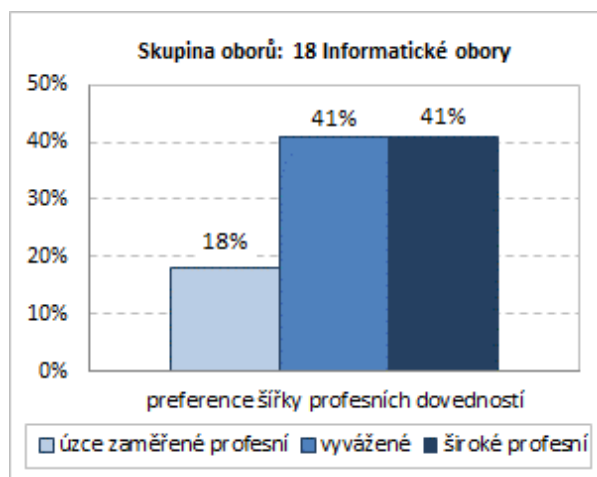
Profesní kompetence jsou úzce svázány s konkrétní odborností a jejich zvládnutí umožňuje, případně usnadňuje výkon určitých profesí či povolání. **Klíčové kompetence** jsou pojímány jako kombinace znalostí, dovedností a postojů, které všichni potřebují k svému osobnímu naplnění a rozvoji, k aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění i pro pracovní život.

Z výsledků šetření zaměstnavatelů plyne, že zaměstnavatelé v oblasti informačních technologií (skupiny oborů 18 Informatické obory) relativně častěji **přikládají u svých zaměstnanců větší důležitost profesním dovednostem před klíčovými dovednostmi**. Zaměstnavatelé si uvědomují důležitost klíčových dovedností, ale projevuje se zde vliv oborového zaměření jednotlivých firem. Preferují více profesní vědomosti a dovednosti, neboť je považují za nezbytné pro výkon příslušného povolání.

Obr. 7.1: Preference zaměstnavatelů mezi profesními a klíčovými dovednostmi při přijímání nových pracovníků

Obr. 7.2: Míra šířky profesního záběru vhodná u nových pracovníků vzhledem k důležitosti pro firmu zaměstnavatele

► **Hluboké a úzké profesní dovednosti, nebo široké profesní dovednosti?**

V odpovědích zaměstnavatelů mírně převažovaly odpovědi preferující spíše široké profesní dovednosti nad odpověďmi zahrnujícími úzké a hluboké profesní dovednosti. **Hodnota celkového průměru 3,91** vypovídá o větším důrazu kladeném na **širěji zaměřené profesní dovednosti**.

► **Kompetence, které zaměstnavatelé považují za důležité**

Nároky zaměstnavatelů souvisí s dosaženým vzděláním pracovníků, tzn., že **s rostoucí úrovní vzdělání přikládají zaměstnavatelé jednotlivým kompetencím větší význam**. Jako nejdůležitější znalosti, dovednosti a schopnosti zaměstnavatelé v oblasti informačních technologií označili:

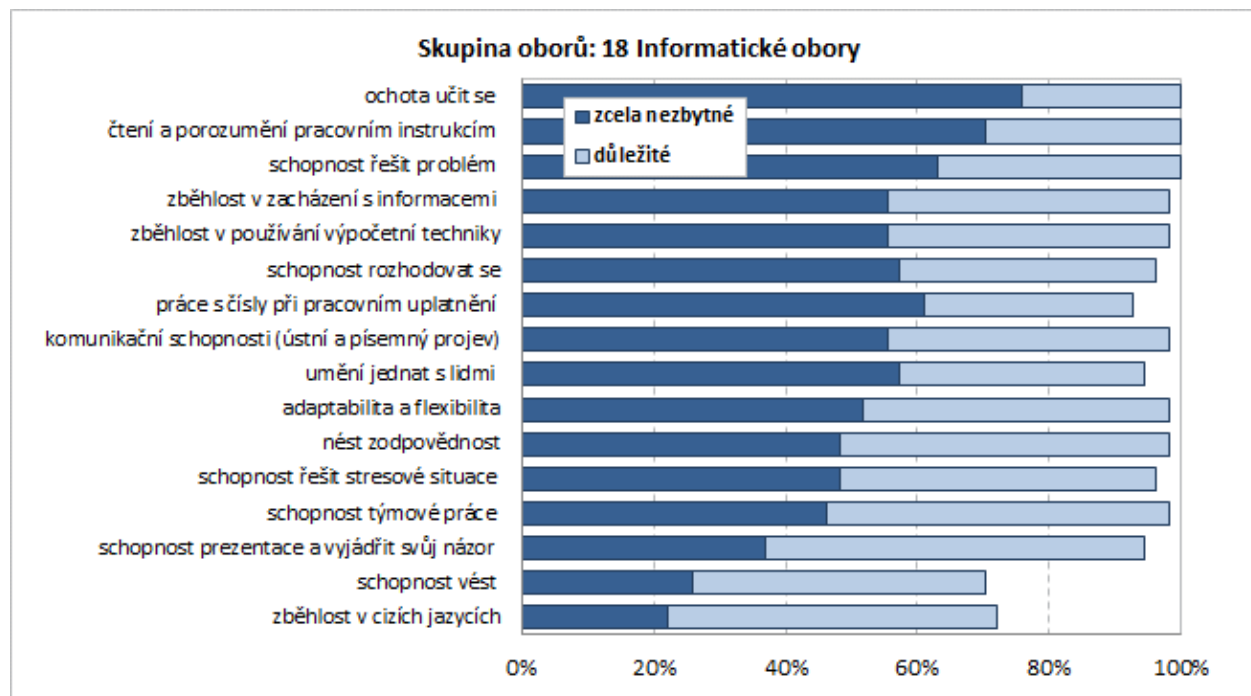
- ochotu učit se,
- čtení a porozumění pracovním instrukcím,
- schopnost řešit problém,
- zběhlost v zacházení s informacemi.

Nejnižší požadavky na vybavenost klíčovými dovednostmi mají zaměstnavatelé působící v oblasti informačních technologií na **zaměstnance se středním vzděláním s výučním listem**. Vyplývá to už ze samotného charakteru pozic, které tito pracovníci nejčastěji zastávají. Očekávají od nich zejména schopnost **ochoty se učit, čtení a porozumění pracovním instrukcím a umění jednat s lidmi**.

Na **zaměstnance se středním odborným vzděláním s maturitou** jsou kladeny vyšší nároky. Souvisí to s charakterem pracovních pozic, které bývají obsazovány těmito pracovníky. Jde o pozice, které jsou spojeny s požadavky na větší samostatnost, zodpovědnost či schopnost se rozhodovat a řešit problémy. Ze strany zaměstnavatelů v oblasti informačních technologií je největší důraz kladen na **schopnost nést odpovědnost, schopnost řešit problém a umění jednat s lidmi**.

Nejvyšší úroveň vybavenosti klíčovými kompetencemi očekávají zaměstnavatelé od **pracovníků s vysokoškolským vzděláním**. Všechny klíčové kompetence hodnotí v případě vysokoškoláků jako zcela nezbytné nebo důležité. Nejvíce pak zdůrazňují **umění jednat s lidmi, schopnost nést odpovědnost, schopnost rozhodovat se a řešit stresové situace**. Nejmenší důraz kladli zaměstnavatelé v případě kompetencí na zběhlost v cizích jazycích a schopnost vést.

Obr. 7.3: Důležitost klíčových kompetencí podle zaměstnavatelů (v % odpovědí, 2012)

Pozn.: Řazeno podle váženého průměru, tj. celkové důležitosti.

Informace o tom, jak zaměstnavatelé hodnotí důležitost vybraných klíčových kompetencí, naleznete na stránce [Důležitost kompetencí pro zaměstnavatele v jednotlivých sektorech národního hospodářství](#)⁵ na www.infoabsolvent.cz, údaje jsou uvedeny na úrovni sektorů, ve kterých zaměstnavatelé převážně působí.

► Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit

Zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se také k tomu, na jaké klíčové kompetence by se podle nich měly školy více zaměřit. I když se předpokládá, že v odpovědích zaměstnavatelů se promítnou právě jejich vlastní zkušenosti, odpovědi se nemusí vztahovat jenom k danému odvětví, ve kterém firmy působí. Otázka byla definována obecně a zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se ke všem úrovním vzdělání.

Nejnižší požadavky na rozvoj klíčových dovedností mají zaměstnavatelé u **vzdělávání vyučených**, což pravděpodobně souvisí s tím, že v případě informatických oborů vyučení nejsou a zaměstnavatelé to často ani nedokážou posoudit. Deklarována je zejména potřeba zaměřit pozornost více na rozvoj **ochotu se učit, čtení a porozumění pracovním instrukcím a umění jednat s lidmi**.

⁵ Dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?KodStranky=4.1.01>

Tab. 7.1: Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit (v % odpovědí, 2012)

klíčové kompetence	vyučení	střední s maturitou	VŠ	celkem
umění jednat s lidmi	59,1%	77,3%	81,8%	72,7%
nést zodpovědnost	45,5%	77,3%	77,3%	66,7%
schopnost řešit problém	45,5%	77,3%	59,1%	60,6%
ochota učit se	59,1%	68,2%	45,5%	57,6%
schopnost řešit stresové situace	40,9%	63,6%	68,2%	57,6%
komunikační schopnosti (ústní a písemný projev)	40,9%	63,6%	63,6%	56,1%
schopnost rozhodovat se	40,9%	59,1%	68,2%	56,1%
čtení a porozumění pracovním instrukcím	59,1%	59,1%	31,8%	50,0%
zběhlost v zacházení s informacemi	45,5%	63,6%	40,9%	50,0%
schopnost prezentace a vyjádřit svůj názor	36,4%	59,1%	54,5%	50,0%
zběhlost v cizích jazycích	27,3%	63,6%	40,9%	43,9%
schopnost týmové práce	22,7%	54,5%	50,0%	42,4%
práce s čísly při pracovním uplatnění	40,9%	50,0%	27,3%	39,4%
zběhlost v používání výpočetní techniky	36,4%	40,9%	40,9%	39,4%
adaptabilita a flexibilita	18,2%	50,0%	45,5%	37,9%
schopnost vést	18,2%	45,5%	50,0%	37,9%
jiné	9,1%	9,1%	4,5%	7,6%

V případě vzdělávání **žáků maturitních oborů** doporučují více zaměřit pozornost na rozvíjení **schopnosti řešit problém, nést odpovědnost a umění jednat s lidmi**. Pozornost doporučují zaměřit i na rozvoj **ochoty učit se**.

V případě **vysokoškoláků** figuruje na předních místech požadavek intenzivnějšího rozvoje schopnosti **umění jednat s lidmi a schopnosti nést odpovědnost**. Značný důraz je kladen také na rozvoj **schopnosti rozhodovat se a řešit stresové situace**.

7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů

► Kritéria ovlivňující přijetí pracovníka s praxí a absolventa

Zaměstnavatelé působící v oblasti služeb kladou při **přijímání absolventů** nejvíce důraz na:

- zájem o práci a chuť pracovat,
- pracovitost, pracovní nasazení,
- odbornou kvalifikaci,
- ochotu dále se vzdělávat,
- požadované vzdělání.

V případě pracovníků s pracovními zkušenostmi rozhoduje především odborná kvalifikace a orientace v oboru. Dále zájem o práci, pracovní nasazení, reference a schopnost týmové práce. Na požadované vzdělání kladou firmy větší důraz v případě absolventů, u pracovníků s praxí je důležitější předchozí praxe než vzdělání.

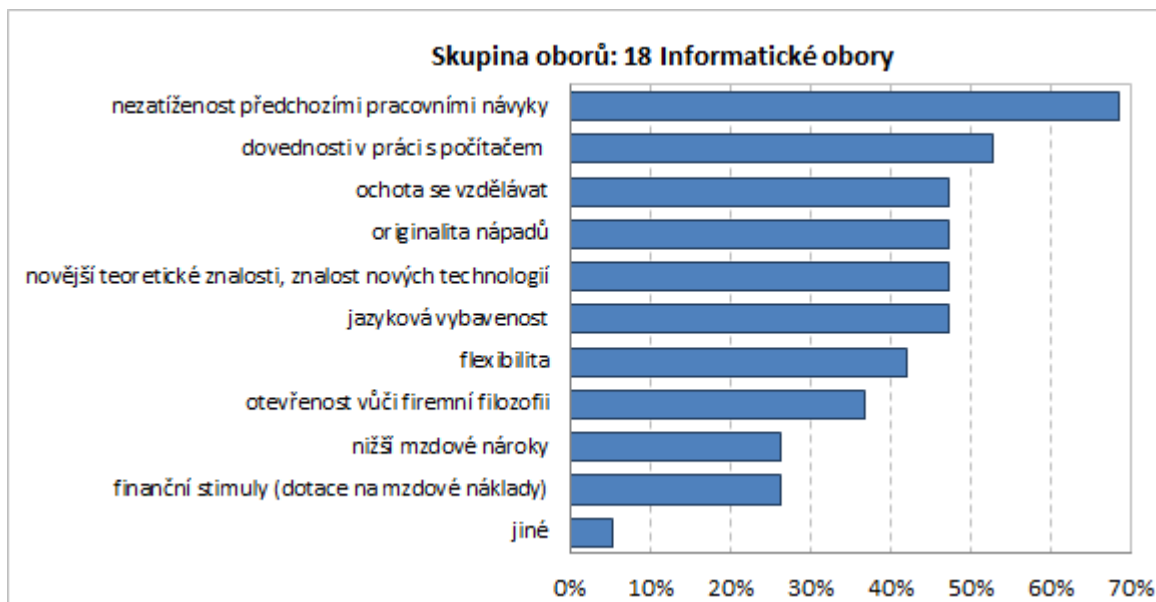
Tab. 7.2: Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl získaných odpovědí, 2012)

Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl firem s tímto požadavkem)			
u absolventů		u pracovníků s praxí	
zájem o práci, chuť pracovat	84,2%	odborná kvalifikace, orientace v oboru	78,9%
pracovitost, pracovní nasazení	73,7%	reference	73,7%
odborná kvalifikace, orientace v oboru	68,4%	zájem o práci, chuť pracovat	73,7%
ochota dále se vzdělávat	68,4%	schopnost týmové práce	73,7%
požadované vzdělání	63,2%	předchozí praxe, profesní zkušenosti	68,4%
samostatnost	63,2%	pracovitost, pracovní nasazení	68,4%
komunikativnost	63,2%	komunikativnost	68,4%
flexibilita	63,2%	flexibilita	68,4%
řidičské oprávnění	63,2%	samostatnost	63,2%
důslednost	63,2%	důslednost	63,2%
schopnost týmové práce	57,9%	ochota dále se vzdělávat	57,9%
znalost jazyků	52,6%	ochota nést odpovědnost	57,9%
reference	47,4%	řidičské oprávnění	57,9%
ochota nést odpovědnost	42,1%	znalost jazyků	52,6%
předchozí praxe, profesní zkušenosti	5,3%	požadované vzdělání	42,1%
jiné	5,3%	jiné	5,3%

► Proč zaměstnavatelé přijímají absolventy škol?

Většina firem působících v oblasti informačních technologií se přijímání absolventů nevyhýbá, podle výsledků šetření v mnoha případech jsou absolventi dokonce preferováni (v 25 %).

Obr. 7.4: Důvody přijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů (2012)

Hlavním důvodem firem pro rozhodnutí přijmout absolventy je jejich **nezatíženost předchozími pracovními návyky** a jejich **dovednosti v práci s počítačem**. Zaměstnavatelé oceňují také jejich ochotu vzdělávat se, novější teoretické znalosti a znalosti nových technologií, originalitu nápadů a jejich jazykovou vybavenost. Domnívají se také, že absolventi jsou poměrně flexibilní a otevření vůči firemní filozofii.

Méně častými důvody jsou nižší mzdové nároky a případné finanční stimuly (dotace na mzdové náklady poskytované úřadem práce).

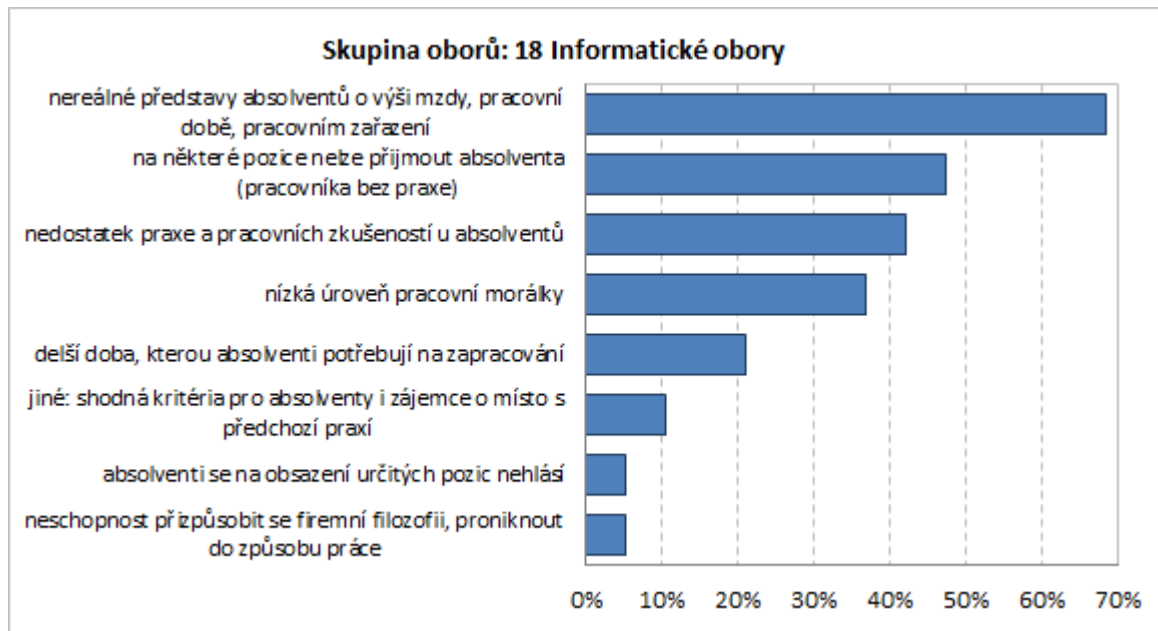
► Jaké jsou důvody nepřijímání absolventů?

Ačkoli významná část firem je otevřená přijímání absolventů, část zaměstnavatelů se přesto absolventům spíše vyhýbá (7 %).

Hlavním důvodem, proč zaměstnavatelé nepřijímají absolventy škol, jsou **nereálné představy absolventů o výši mzdy, pracovní době nebo pracovním zařazení**. Část zaměstnavatelů se domnívá, že **na některé pozice ani nelze absolventa přijmout**, protože pro výkon dané profese je nezbytná praxe. S tím úzce souvisí i další důvod, kterým je **nedostatek praxe a pracovních zkušeností** absolventů škol.

Více než třetina zaměstnavatelů má zkušenost s **nízkou úrovní pracovní morálky absolventů** a z toho důvodu se jejich přijetí spíše vyhýbá. Pětina zaměstnavatelů uvádí, že absolventy nepřijímá z důvodu **delší doby, kterou absolventi potřebují na zapracování**. Jiné důvody uvádějí zaměstnavatelé spíše okrajově.

Obr. 7.5: Důvody nepřijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů (2012)

► Poptávka po profesích či oborech vzdělání na trhu práce

Nedostatek pracovníků určitých profesí pociťovalo v období šetření (závěr roku 2012, tj. v době ekonomické krize) 53 % firem působících v oblasti informačních technologií. Firmy z oblasti IT nejvíce postrádali **pracovníky IT a výpočetní techniky a obchodní činnosti v oblasti IT**.

Zaměstnavatelé byli také požádáni, aby se pokusili stanovit **obory vzdělání, po nichž bude podle jejich názoru na trhu práce poptávka v dalších letech**. Měli možnost vyjádřit se k více oborům, a to nejen z odvětví, ve kterých působí. Do jisté míry se zde projevuje přímá vazba mezi oborovým zaměřením firem a profesemi, po kterých bude v příštích letech poptávka.

Tab. 7.3: Které profese/obory považují zaměstnavatelé za perspektivní?

perspektivní profese či obory vzdělání	počet
pracovník IT, výpočetní techniky	8
technik, technický pracovník (obecně)	6
Elektrotechnika	3
řemeslník (obecně)	3
mechatronik	2
zámečnick	2
instalatér	2
zedník	2
Strojírenství a strojírenská výroba	2
Stavebnictví, geodézie a kartografie	2
Lékařské vědy	2

Za profese, které budou v příštích letech nejvíc poptávané, lze podle vyjádření zaměstnavatelů označit především: **pracovníci IT** (uváděno informační technologie, výpočetní technika, programátoři) a **technici** (blíže nespecifikováni). Dobré vyhlídky předpokládají zaměstnavatelé u **elektrotechnických oborů** (uvedeno obecně bez bližší specifikace), **řemeslníků** různého charakteru (také bez bližší specifikace) a z konkrétně uvedených pozic pak ještě **mechatronici, zámečnicki, instalatéri, zedníci**.

Informace v této kapitole vycházejí z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, které uskutečnil Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu VIP Kariéra II – KP v roce 2012. Výsledky z tohoto šetření byly zpracovány a vydány v publikacích:

DOLEŽALOVÁ, G. – VOJTĚCH, J.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v sekundárním sektoru*. Praha: NÚV, 2013 dostupné na:

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-79>,

ÚLOVEC, M.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – komparační analýza – 2014*. Praha: NÚV, 2014, dostupné na:

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-90>.

Další informace, souhrny i metodologie k tématu potřeb zaměstnavatelů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Požadavky zaměstnavatelů** → v podkapitole **Kompetence důležité pro zaměstnání** a **Charakteristiky přijímání do zaměstnání**.

8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU

Pro komplexní pohled na potřeby trhu práce je potřeba podívat se i na dlouhodobější vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích či profesních skupinách. Ten totiž dokáže napovědět, jak se může zaměstnanost v dílčím segmentu vyvíjet dál. Národní ústav pro vzdělávání má zpracované obsáhlé studie zaměřené na analýzy změn trhu práce v ČR a EU a nastínění možného vývoje potřeb na trhu práce v ČR.

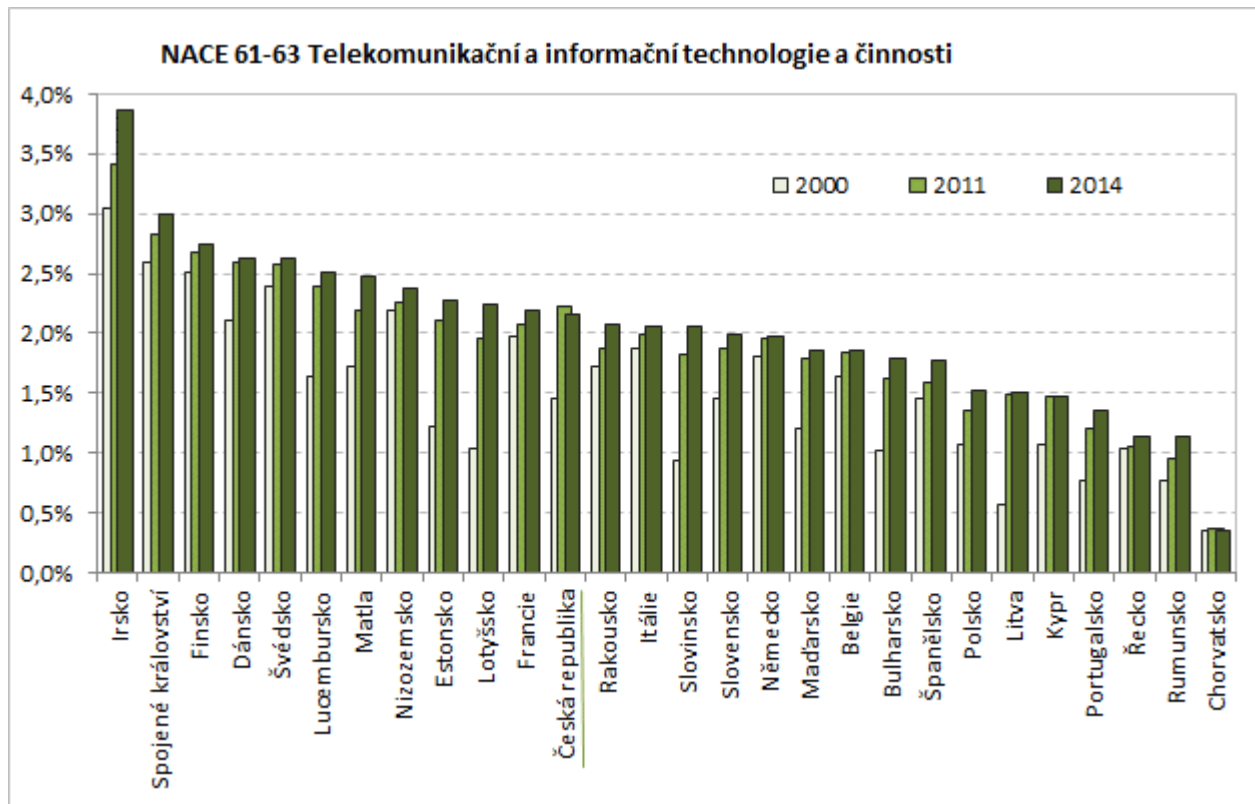
8.1 Zaměstnanost podle odvětví

Odvětví informatiky je zahrnuto v části kvarterního sektoru, kterou lze označit jako Telekomunikační a informační technologie a činnosti. Největší z nich je skupina **Činnosti v oblasti informačních technologií (NACE 62)**, kde je zaměstnáno zhruba 66 % ze všech zaměstnaných v této skupině. Ostatní jsou zaměstnáni ve skupinách (seřazeny sestupně podle počtu zaměstnaných) **Telekomunikační činnosti (NACE 61)** a **Informační činnosti (NACE 63)**.

Od roku 2000 se počet zaměstnaných v této skupině odvětví zvýšil o více než 38 tisíc, tedy zhruba o 55,5 %. V roce 2014 bylo v tomto odvětví v ČR zaměstnáno necelých 108 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti se v ČR mezi roky 2000-2014 zvýšil ze 1,5 % na 2,2 %. V porovnání s podílem tohoto odvětví na celkové zaměstnanosti vůči EU28 je **v ČR podíl**

odvětví **Telekomunikační a informační technologie a činnosti vyšší**, neboť v EU28 má toto odvětví na celkové zaměstnanosti podíl 1,6 %.

Obr. 8.1: Podíl zaměstnaných v odvětvích v zemích EU

► **Vývoj do roku 2025**

V odvětví **Telekomunikační a informační technologie a činnosti** se do roku 2025 očekává zvýšení počtu pracovních míst. Jejich počet by se měl mezi roky 2014-2025 zvýšit zhruba o 15 tisíc, tedy přibližně o 14 %. Neznamená to však, že v tomto odvětví bude do roku 2025 potřeba obsadit jen tato nově vzniklá pracovní místa. Do roku 2025 by totiž v tomto odvětví mělo svá současná pracovní místa opustit (především kvůli odchodu do důchodu) zhruba 22 tisíc osob. Celkově lze tedy očekávat, že do roku 2025 bude v odvětví Telekomunikační a informační technologie a činnosti potřeba nově obsadit zhruba 37 tisíc pracovních míst.

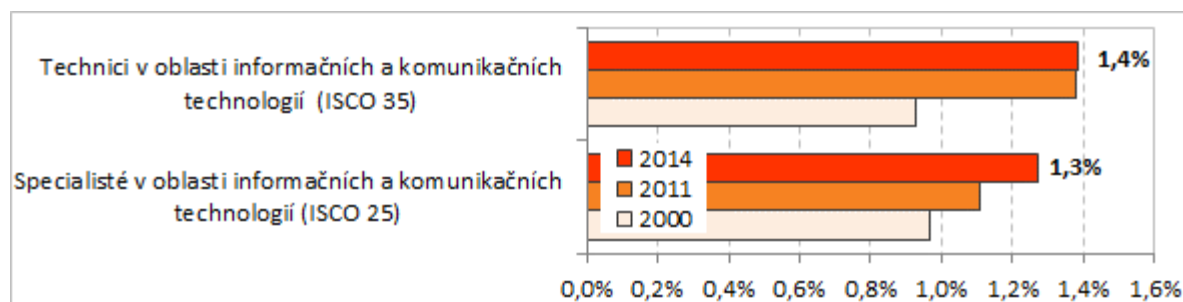
Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích se podívejte na stránku <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-02>, kde si můžete vybrat odvětví, které vás zajímá.

8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin

V roce 2014 bylo v ČR v profesním seskupení spadajícím pod informatické obory zaměstnáno více než **132 tisíc osob** a na celkovém počtu zaměstnaných osob v ČR má podíl téměř **2,7 %**. Jsou zde zahrnuty 2 profesní skupiny - Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií s podílem 1,4 % (69 tis. osob) a Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií s podílem 1,3 % na celkové zaměstnanosti v ČR (63 tis. osob). **V porovnání s rokem 2000 se počet zaměstnaných v této skupině povolání v ČR zvýšil.**

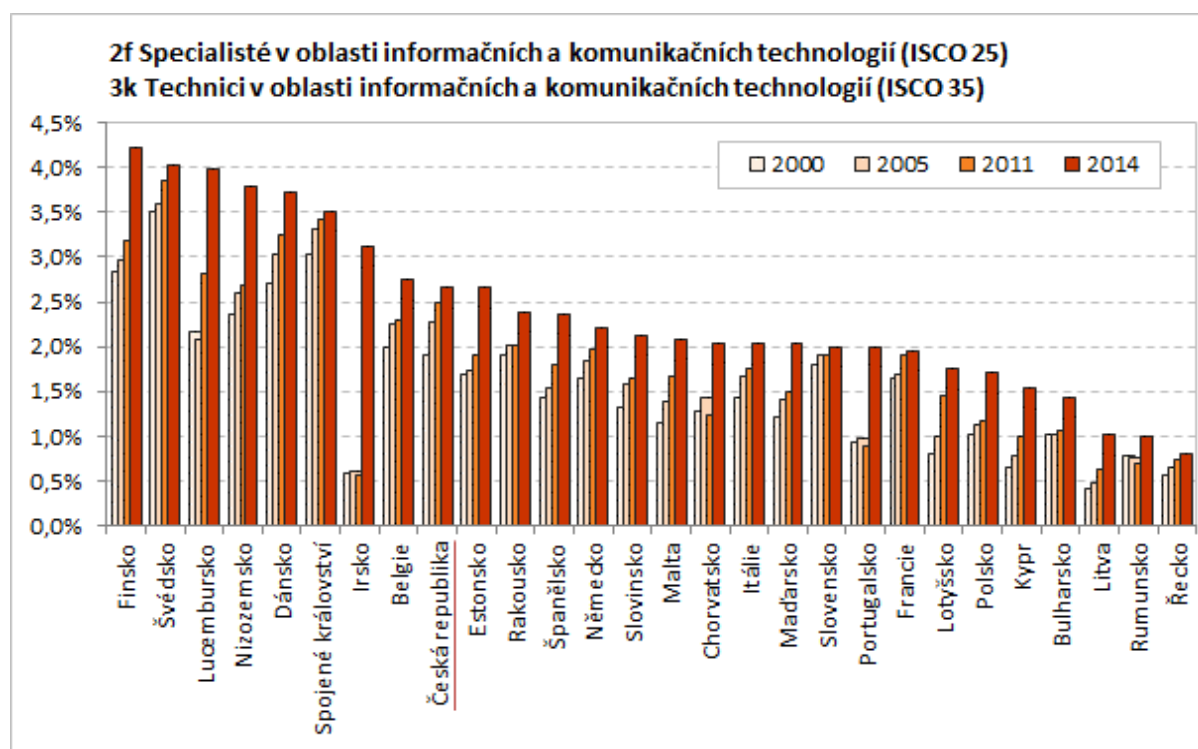
Většinu (79 %) ze skupiny **Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií** představují Technici provozu a uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií a příbuzní pracovníci. Profesionální skupinu **Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií** tvoří převážně Analytici a vývojáři softwaru a počítačových aplikací (69 %) a zbylou část Specialisté v oblasti databází a počítačových sítí.

Obr. 8.2: Podíl zaměstnaných ve vybraných profesních seskupeních v ČR

V EU28 bylo v roce 2014 v tomto profesním seskupení zaměstnáno zhruba 4,8 milionu osob. V EU28 tato skupina povolání tvoří 2,4 % ze všech zaměstnaných, tedy o 0,3 procentních bodů méně, než je podíl této skupiny povolání na zaměstnaných v ČR. V zemích Evropské unie v roce 2014 se podíl zaměstnaných v tomto profesním seskupení pohybuje od 0,8 % v Řecku až po 4,2 % ve Finsku.

Obr. 8.3: Podíl zaměstnaných v daných profesních seskupeních v zemích EU

Pracovníci v oblasti informatiky působí v mnoha různých odvětvích ekonomiky. Největší část z nich je v ČR zaměstnána v odvětví **Telekomunikační a informační technologie a činnosti** (Technici 38,5 %, Specialisté 62,6 %). Druhým nejvýznamnějším zaměstnavatelem je pro toto profesní seskupení odvětví **Vydavatelská a mediální činnost** (Technici 12,1 %, Specialisté 5,3 %). Dalším významným zaměstnavatelem jsou odvětví **Veřejná správa a obrana** a také

Výroba elektrických a optických přístrojů, Peněžnictví a pojišťovnictví i Umělecké, sportovní, zábavní a další činnosti.

► Vývoj do roku 2025

Změny ve struktuře odvětví, které nastanou v ekonomice ČR do roku 2025 společně s vnitřní změnou profesních struktur uvnitř jednotlivých odvětví, způsobí, že ve skupině povolání Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií i Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií **do roku 2025 lze předpokládat zvýšení počtu pracovních míst.**

Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých profesních seskupeních se podívejte na následující stránku, kde si můžete vybrat profesní skupinu, která vás zajímá (<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-03>).

Výchozí publikace:

LEPIČ, M., KOUCKÝ J., RYŠKA, R., ZELENKA, M.: *Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000–2025*. Praha: NÚV, 2015. 74 stran,
dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-106>.

LEPIČ, M., KOUCKÝ J.: *Kvalifikační potřeby trhu práce – Analýzy proměn trhu práce v ČR a EU, jejich trendy a faktory a projekce vývoje kvalifikačních potřeb pracovního trhu v ČR*. Praha: NÚV, 2012. 80 stran,
dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-72>.

Kromě těchto publikací byly vytvořeny také reporty za celkově 26 hospodářských odvětví a za 60 profesních seskupení. Tyto materiály lze nalézt na stránkách www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → záložka **Zaměstnanost** → podkapitola **Vývoj zaměstnanosti v ČR a EU**.

9. Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání

Na www.infoabsolvent.cz jsou k dispozici i tzv. „Karty povolání“, které byly vytvořeny v rámci zajišťování udržitelnosti projektu KONCEPT. Jedná se o jednoduché dokumenty obsahující podrobné údaje v číselné i grafické podobě o vybraných seskupeních povolání - profily povolání. Celkem bylo připraveno 108 karet, z toho do Informatických oborů lze zahrnout 6 z nich.

Každá „Karta povolání“ obsahuje název skupiny povolání, kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO, detailní vymezení skupiny povolání, charakteristiky v 11 hlavních blocích a závěrečně shrnující slovní hodnocení. Indikátory použité v blocích 1-6 (první stránka) popisují charakteristiky osob, které na pracovním místě skutečně jsou. Indikátory z bloků 7-11 (druhá stránka) popisují požadavky pracovního místa na vhodné uchazeče.

1. Informace o vývoji zaměstnanosti ve skupině povolání
2. Klíčová odvětví pro tuto skupinu povolání
3. Vzdělanostní profil skupiny povolání
4. Genderové a věkové charakteristiky skupiny povolání
5. Regionální rozložení zaměstnaných ze skupiny povolání
6. Mzdová atraktivita
7. Pracovní charakteristiky skupiny povolání
8. Kvalifikační náročnost pracovních míst
9. Pracovní orientace - obsah a styl práce
10. Pracovní hodnoty - náplň a význam práce
11. Požadované obecné dovednosti a kompetence profesí

Charakteristika zaměstnaných osob

Název skupiny povolání TECHNICI UŽIVATELSKÉ PODPORY INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO 3512

Informace o vývoji zaměstnanosti ve skupině povolání

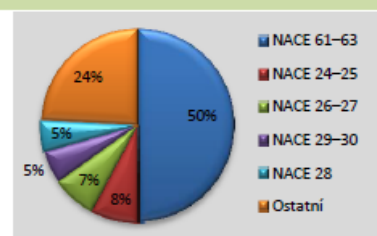
Počet zaměstnaných (2015)	19 100
Podíl skupiny povolání na trhu práce ČR (2015)	Průměrný*
Změna počtu zaměstnaných 2011-2015	Mírný nárůst
Průměrný počet volných pracovních míst evidovaných na úřadech práce (2015)	85
Průměrný počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce (2015)	113
Míra nezaměstnanosti (2015)	Podprůměrná
Prognóza změny počtu pracovních míst do roku 2025	Mírný nárůst
Nahrazovací poptávka do roku 2025	Průměrná
Celkový počet pracovních míst, která bude třeba do roku 2025 nově obsadit	4 600

Detailní vymezení skupiny povolání:

Jedná se o techniky komunikačních technologií, počítačových databází, techniky pro analýzu počítačových systémů a pro technickou podporu počítačů. Tyto osoby poskytují uživatelům technickou podporu osobně, telefonicky a elektronicky. Tato technická podpora zahrnuje řešení dotazů a problémů týkajících se softwaru, hardwaru, sítí, databází, internetu a periferních zařízení počítačů. Také poskytují uživatelům poradenství a podporu při vývoji, instalaci a údržbě systémů.

Klíčová odvětví pro tuto skupinu povolání

	podíl
Telekomunikační a informační technologie a činnosti (NACE 61–63)	50,0%
Výroba kovů a kovodělných výrobků (NACE 24–25)	7,8%
Výroba elektrických a optických přístrojů (NACE 26–27)	7,4%
Výroba dopravních prostředků (NACE 29–30)	5,4%
Výroba strojů a zařízení (NACE 28)	5,2%
Ostatní odvětví	24,1%
Odvětvová koncentrace	Nízká

Vzdělanostní profil skupiny povolání

stupeň vzdělání	podíl	stupeň vzdělání a obor vzdělání	podíl
SŠ s MZ	63%	SŠ s MZ Strojírenství, kovovýroba a metalurgie (ISCED 521)	19%
Magisterské	25%	SŠ s MZ Elektrotechnika a energetika (ISCED 522)	9%
Bakalářské	7%	SŠ s MZ Užití počítačů (ISCED 482)	9%
VOŠ a konzervatoř	3%	SŠ s MZ Počítačové vědy (ISCED 481)	8%
SŠ bez MZ	2%	SŠ s MZ Obecné vzdělání (ISCED 0)	7%
ZŠ a bez	0%	Magisterské Počítačové vědy (ISCED 481)	7%
Doktorandské	0%	Magisterské Strojírenství, kovovýroba a metalurgie (ISCED 521)	5%

Genderové a věkové charakteristiky skupiny povolání

Podíl žen	5%
Průměrný věk zaměstnaných (v letech)	37,4
Průměrný věk osob z této skupiny povolání vůči všem zaměstnaným v ČR	88%
% mladých pracovníků (mladších 35 let)	38%
% starých pracovníků (55 let a starší)	6%
Demografický potenciál (index podílu mladých pracovníků)	Vysoký
Demografické riziko (index podílu starších pracovníků)	Velmi nízké
Podíl absolventů (absolvovali v posledních 5 letech)	17%
Atraktivita povolání pro absolventy	Nadprůměrná

Regionální rozložení zaměstnaných z této skupiny povolání

kraj	Skupina povolání	Všichni zaměstnaní
Praha	30%	16%
Jihomoravský	12%	11%
Moravskoslezský	11%	11%
Středočeský	10%	11%
Pardubický	6%	5%
Ústecký	5%	7%
Královéhradecký	5%	5%

kraj	Skupina povolání	Všichni zaměstnaní
Vysočina	4%	5%
Plzeňský	4%	5%
Jihočeský	4%	6%
Zlínský	3%	5%
Olomoucký	3%	6%
Liberecký	2%	4%
Karlovarský	1%	3%

Mzdová atraktivita

Medián mzdy (2015)	40 110 Kč
Podíl vůči mediánu průměrné mzdy v ČR	151%
Dynamika mzdy v porovnání s růstem mzdy v celé ČR (2011-2015)	Roste podobně

* porovnání velikosti skupiny a dalších ukazatelů v Kartě povolání je pro danou skupinu provedeno vůči ostatním skupinám povolání definovaných na 4. úrovni klasifikace ISCO.

Kvalifikační požadavky pracovních míst

Název skupiny povolání TECHNICI UŽIVATELSKÉ PODPORY INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

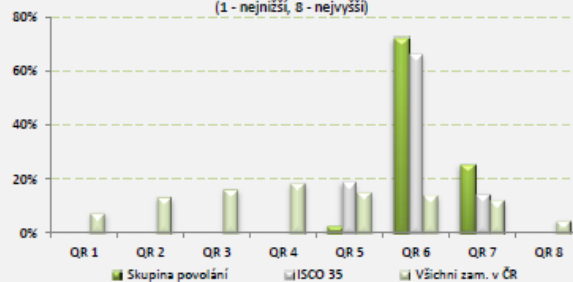
Kód v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO 3512

Pracovní charakteristiky skupiny povolání (PIAAC)

	Skupina povolání je
Využití čtenářských dovedností	4,92 nadprůměrná
Používání informačních technologií	5,14 nadprůměrná
Nezávislost	5,06 nadprůměrná
Schopnost dalšího učení	4,62 průměrná
Využití numerických dovedností	4,78 průměrná
Využití písemných dovedností	4,32 průměrná
Ovlivňování ostatních	4,13 podprůměrná
Plánování	4,37 podprůměrná
Čtenářské dovednosti	299 v 8. decilu
Numerické dovednosti	315 v 9. decilu
Schopnost řešit problémy	300 v 8. decilu
Doba vzdělávání (v letech)	13,69 nadprůměrná

Kvalifikační náročnost pracovních míst (PIAAC, O*NET)

Rozdělení pracovních míst podle stupně jejich kvalifikační náročnosti (QR) (1 - nejnižší, 8 - nejvyšší)

Pracovní orientace - obsah a styl práce (O*NET)

Realističnost - manuálně technické činnosti, práce se stroji a zařízeními	78%
Konvenčnost - systematická a přesná práce s fakty, čísly a daty s důrazem na detaily a přesnost	72%
Investigativnost - intelektuální a analytická složka, řešení problémů a jejich vyhodnocování	72%
Sociálnost - informační nebo poradenská činnost a pomoc lidem	56%
Podnikavost - řízení a ovlivňování lidí, obchodní a ekonomické činnosti	28%
Kreativita - umělecké nebo kreativní činnosti	11%

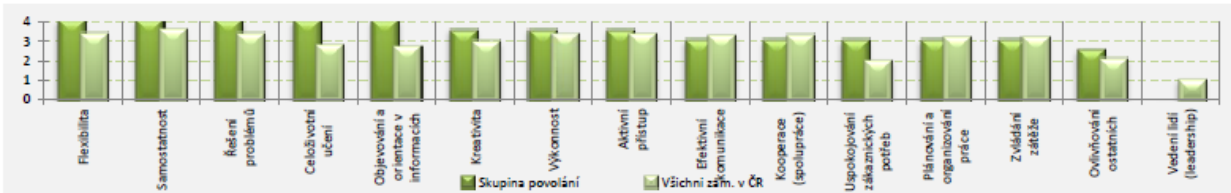
Pracovní hodnoty - náplň a význam práce (O*NET)

Vztahy - umožňují zaměstnancům poskytovat služby druhým a spoluprací v přátelském prostředí	72%
Pracovní podmínky - dobré pracovní podmínky a jistotu zaměstnání	70%
Úspěch - výsledkově orientované a umožňují používat pracovníkům své nejsilnější schopnosti	67%
Nezávislost - umožňují zaměstnancům pracovat nezávisle „na vlastní pěst“ a činit vlastní rozhodnutí	67%
Podpora - podporující řízení, které stojí za zaměstnanci	67%
Uznání - nabízí kariérní postup, potenciál pro vedení a prestiž	56%

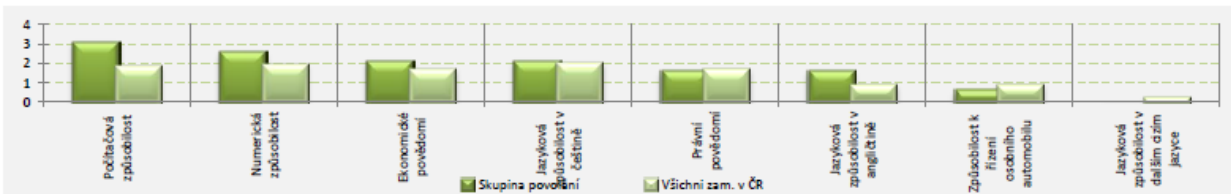

Požadované obecné dovednosti a kompetence (NSP)

Měkké kompetence - jsou souborem požadavků potřebných pro kvalitní výkon jednotky práce, nezávislých na konkrétní odbornosti, ale na komplexních schopnostech člověka. Mají průřezový charakter a jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné.

Obecné dovednosti - jsou souborem obecných požadavků potřebných pro výkon práce, které zcela výhradně nesouvisí s určitým povoláním. Mají průřezový charakter a jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné.

Slovní hodnocení

Skupina povolání *Technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií* patří mezi průměrně početné skupiny povolání. V posledních letech se jejich počet mezi zaměstnanými mírně zvýšil. Lze předpokládat, že poptávka po této skupině povolání bude i v následujících letech mírně růst. V roce 2015 připadali na jedno evidované volné pracovní místo v této skupině povolání zhruba 1,3 uchazeči. Pracovníci v této skupině povolání patří většinou mezi ty výrazně mladší, proto je očekávaná nahrazovací poptávka v příštích letech jen průměrná. Ženy v této skupině povolání téměř nejsou, obsazují jen zhruba jedno z dvaceti pracovních míst. Nejčastější kvalifikací osob v této skupině povolání je středoškolské maturitní vzdělání s oborem *strojírenství, kovovýroba a metalurgie*. Na pracovní místa v této skupině povolání se hodí především lidé s pracovní orientací na řešení problémů a jejich vyhodnocování a také na poradenská činnost. Od osob z této skupiny povolání je očekávána nadprůměrná schopnost samostatnosti, flexibility, řešení problémů, orientace v informacích a také schopnost uspokojování zákaznických potřeb.

Do Informatických oborů lze zahrnout 6 profilů povolání, přitom z hlediska počtu zaměstnaných se středním maturitním vzděláním je největší z nich Technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií (Karta povolání uvedena jako příklad):

[Technici provozu informačních a komunikačních technologií, technici programátoři](#)

[Technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií](#)

[Technici počítačových sítí a systémů](#)

[Technici v oblasti vysílání a audiovizuálních záznamů](#)

[Technici v oblasti telekomunikací a radiokomunikací](#)

[Mechanici a opraváři informačních a komunikačních technologií](#)

Všechny Karty povolání (včetně metodiky s vysvětlením použitých indikátorů) jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Zaměstnanost** → v podkapitole **Charakteristiky pracovníků vybraných skupin povolání**.

10. Závěr

Hlavním cílem této publikace bylo přinést komplexní zpětný pohled na problematiku **přípravy absolventů převážně středních škol a jejich přechodu na trh práce** – zaměřenou konkrétně na absolventy informatických oborů. Materiál je určen pracovníkům zabývajícím se koncepcí a směřováním odborného vzdělávání, ať už na úrovni celostátní (MŠMT, sektorové rady a oborové skupiny), či regionální (krajské úřady, školy), stejně jako zástupcům zaměstnavatelů a jejich sdružení z oblasti informatiky, kteří se na koncepčním rozhodování podílí spolu s představiteli resortu školství.

První absolventi oboru vzdělání Informační technologie vycházeli ze škol v roce 2012 (obory zaměřené na informační technologie byly převedeny z elektrotechnických oborů pod skupinu oborů 18 Informatické obory). Počet absolventů v informatických oborech se v prvních letech navyšoval (nejvíce jich bylo v roce 2014 a to 2,8 tis.), následně jejich počet začal mírně klesat a v posledních 2 letech stagnuje na úrovni kolem 2,5 tis. Mírný pokles počtu absolventů je způsoben nepříznivým demografickým vývojem. Ukazuje se, že i v době celkového poklesu počtu přijímaných žáků se daří přijímat do těchto oborů nové žáky ve stejném zastoupení jako v předchozích letech, v posledním období počet nově přijímaných dokonce narostl. Podpora a propagace technických oborů je u této skupiny oborů úspěšná, navíc na trhu práce je po absolventech těchto oborů poptávka a mají dobré vyhlídky na uplatnění i do budoucna.

Někteří absolventi nepřecházejí vzápětí na trh práce, ale pokračují ve studiu na vyšších odborných nebo častěji na vysokých školách. **Z absolventů informatických oborů kategorie M jich je přijato do terciárního vzdělávání 65 %. Takže na trh práce ihned po škole přechází přibližně třetina absolventů.** V terciárním vzdělávání většina z nich pokračuje ve studiu informatických programů nebo příbuzných technických oborů.

Absolventi informatických oborů vykazují dlouhodobě nezaměstnanost mírně vyšší, než je průměr absolventů příslušné kategorie vzdělání M (střední odborné vzdělání s maturitou). Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů informatických oborů kopíruje trendy a časový vývoj nezaměstnanosti absolventů škol obecně a v roce 2018 dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů jen nízkých hodnot. U absolventů maturitních oborů kategorie M se nezaměstnanost pohybovala v roce 2015 na úrovni 9,6 %, do roku 2018 však došlo k výraznému snížení na

3,7 %, z toho u absolventů infromatických oborů poklesl podíl míry nezaměstnanosti z 10,2 % v roce 2015 na 5,1 % v roce 2018.

Zájem **absolventů infromatických oborů** pracovat po střední škole přímo v oboru je zhruba na úrovni **průměru ze sledovaných skupin oborů**. V oboru se chce uplatnit 40 % (oproti 42 % v průměru) a v příbuzném oboru plánuje pracovat 39 % (oproti 30 %), takže celkové procento těch, kteří chtějí nastoupit do jiného oboru, je zhruba 21 %. Nejčastějším důvodem, proč si chtějí absolventi hledat práci mimo obor, je **ztráta zájmu o obor** (16 %). Z hlediska srovnání s jinými obory není ovšem tento důvod výraznější. Asi 9 % uvádí jako důvod lepší nabídku práce v jiném oboru. Ostatní důvody, jako nedostatek pracovních míst, nízké platy nebo pracovní podmínky jsou ve srovnání s ostatními sledovanými obory málo časté. **Možnosti uplatnění v oboru** jsou podle žáků poměrně dobré; 24 % je hodnotí velmi dobře, 54 % spíše dobře, 18 % spíše špatně a jen asi 5 % velmi špatně.

Tuto situaci a odpovědi absolventů potvrzují také analýzy **porovnání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním**, které vycházejí z dat Výběrového šetření pracovních sil. Mezi ekonomicky aktivními **absolventy infromatických oborů** ve věku 20–24 let jich **54 % pracuje na pozicích, které se zcela nebo částečně shodují s vystudovaným oborem**. Tato analýza současně ukazuje, že **u absolventů infromatických oborů se úplná shoda mezi vystudovaným oborem a vykonávaným zaměstnáním objevuje ve vyšší míře, než je průměr všech skupin oborů**. Mezi maturanty na trhu práce najdeme více zastoupeny ty, kteří pracují v částečné shodě s vystudovaným oborem vzdělání (než je tomu u vyučených), protože klasické maturitní vzdělávání nesměřuje tak jednoznačně k uplatnění v konkrétních skupinách profesí, a tudíž jsou hranice pro určování shody volnější.

Zaměstnavatelé působící v odvětví informačních technologií se většinou nebrání přijímání absolventů, někdy je dokonce i preferují (přibližně 25 % zaměstnavatelů). Hlavními důvody pro rozhodnutí přijmout absolventy je především jejich **nezatíženost pracovními návyky** a jejich **dovednosti v práci s počítači**. Téměř půlka z nich dále uvádí, že absolventi jsou **ochotni se vzdělávat, mají novější teoretické znalosti i znalosti nových technologií**, jsou **dobře jazykově vybavení a mají originální nápady**. Na druhé straně však zaměstnavatelé uvádějí, že **absolventi mají nereálné představy o výši mzdy, pracovním zařazení či pracovní době** (což odpovídá i dominantním důvodům pro volbu infromatických oborů, a to snadné uplatnění na trhu práce a předpokládané dobré finanční ohodnocení). V některých případech na danou pozici není možné přijmout absolventa bez předchozí praxe; s tím souvisí i další důvod pro nepřijetí absolventa, a to nedostatek praxe a pracovních zkušeností.

Spokojenost absolventů Infromatických oborů s celkovou úrovní vzdělání je mírně pod průměrem (83 % oproti 87 %). V souladu s oborovým zaměřením jsou zde **velmi dobře hodnoceny počítačové dovednosti**. Procento žáků spokojených se svojí připraveností v cizím jazyce odpovídá zhruba průměru, naopak spokojenost se všeobecnými znalostmi je ovšem lehce pod průměrem. Rovněž podíl žáků, kteří jsou spokojeni se získanou úrovní odborných teoretických znalostí a praktickými dovednostmi, je poměrně nízký. K slabším místům výuky patří podle názoru žáků i připravenost v oblasti klíčových kompetencí (samostatné rozhodování, schopnost řešit problémy).

V porovnání s ostatními zeměmi EU je podíl odvětví zahrnující telekomunikační a informační technologie a činnosti na celkové zaměstnanosti v ČR nadprůměrný – v roce 2014 byl v ČR podíl zaměstnaných osob v tomto odvětví 2,2 %, v průměru EU činí tento údaj 1,6 %. Podle prognóz vývoje zaměstnanosti ČR do roku 2025 se očekává zvýšení počtu pracovních míst. Ten

by se měl mezi roky 2014-2025 zvýšit zhruba o 15 tisíc, tedy přibližně o 14 %, navíc bude potřebné obsadit uvolněná pracovní místa v důsledku odchodu pracovníků do důchodu.

Pro doplnění informací k charakteristice profesních skupin jsou k dispozici i tzv. „Karty povolání“, které obsahují podrobné údaje v číselné i grafické podobě o charakteristice osob vykonávajících danou profesi i kvalifikační požadavky příslušných pracovních míst.

Už v období ekonomické krize pociťovala nedostatek pracovníků v určitých profesích až polovina zaměstnavatelů z oblasti informatiky – například pracovníky IT a výpočetní techniky a pracovníky v obchodní činnosti v oblasti IT. **Pracovníci IT a výpočetní techniky mají relativně dobré vyhlídky na profesní uplatnění.** Nároky na jejich odbornou způsobilost se ovšem mění v čase. Proto také zaměstnavatelé označují jako důležité kompetence u absolventů ochotu učit se, schopnosti číst a porozumět pracovním instrukcím i schopnosti řešit problém.

Jak už bylo zmíněno, infromatické obory na středních školách patří i díky podpoře a propagaci technických oborů k těm, kterým se v současnosti daří přijímat nové žáky minimálně ve stejném zastoupení jako v předchozích letech. Absolventi oboru informační technologie často pokračují v dalším studiu na vysoké škole, z nich polovina je přijata do vysokoškolských programů náležících do skupiny Informatických oborů, tj. pokračují ve studii ve svém oborovém zaměření. Také z žáků, kteří před ukončením studia mají v plánu uplatnění se přímo na trhu práce, je vyšší podíl těch, kteří zvažují dlouhodobou práci v zahraničí. Část žáků, která plánuje pracovat v jiném oboru, je mírně pod průměrem a obvykle je to z důvodu ztráty zájmu o obor. Zaměstnavatelé projevují zájem o absolventy IT oborů a oceňují především jejich nezatíženost předchozími pracovními návyky a jejich dovednosti v práci s počítačem.

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítejte Váš v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profi test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

- KAM NA ŠKOLU**
obory, školy a profese
 - [Výběr podle oboru](#)
 - [Výběr podle školy](#)
 - [Výběr podle povolání](#)
 - [Výběr podle videa](#)
 - [Výběr podle obrázků](#)
 - [Profitest](#)
- ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE**
 - [Vzdělávání a volba oboru](#)
 - [Využití vzdělání](#)
 - [Požadavky zaměstnavatelů](#)
 - [Nezaměstnanost](#)
 - [Zaměstnanost](#)
 - [Publikace](#)
- BEZ BARIÉR**
až na trh práce
 - [Volba školy pro žáky se ZP](#)
 - [Absolventi se ZP a trh práce](#)
 - [Předčasné odchody ze vzdělávání](#)
 - [Statistické přehledy](#)
- JAK NA TO**
rady a doporučení
 - [Jsem na základce](#)
 - [Jsem na střední](#)
 - [Jsem už dospělý](#)
 - [Jsem poradce](#)

Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.

VÝZNAMNÉ MOŽNOSTI SYSTÉMU:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to - rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci udržitelnosti projektu **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II - KP)**.